Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2023/2524

24.11.2023

SKLEP KOMISIJE (EU) 2023/2524

z dne 10. avgusta 2023

o državni pomoči SA.34001 (2017/C), ki jo je Kraljevina Španija odobrila družbi Telecom Castilla La Mancha SA

(notificirano pod dokumentarno številko C(2023) 5414)

(Besedilo v španskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 108(2), prvi pododstavek, Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1), točka (a), Sporazuma,

ob upoštevanju člena 9(3) Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije ([1]),

po pozivu zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami ([2]), in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. Postopek

(1) Komisija je decembra 2011 prejela pritožbo, da naj bi vlada Avtonomne skupnosti Kastilja - Manča (v nadaljnjem besedilu: JCCM) dodelila državno pomoč družbi Telecom Castilla La Mancha SA (v nadaljnjem besedilu: družba Telecom CLM), operaterju elektronskih komunikacij, dejavnemu v skupnosti Kastilja - Manča, in sicer z oddajo naročila za izgradnjo in upravljanje osnovnega brezžičnega širokopasovnega omrežja (v nadaljnjem besedilu: ukrep).

(2) Komisija je 16. januarja 2012 Kraljevino Španijo pozvala, naj predloži pripombe v zvezi z navedeno pritožbo. Kraljevina Španija je 12. marca 2012 Komisiji poslala informacije. Komisija je 21. junija 2012 postavila dodatna vprašanja, na katera je Kraljevina Španija odgovorila 25. julija 2012. Kraljevina Španija je dodatne informacije poslala 3. aprila 2013, 24. junija 2014, 4. julija 2016 in 18. julija 2016. Komisija je 17. januarja 2017 postavila dodatna vprašanja, na katera je Kraljevina Španija odgovorila 3. februarja 2017.

(3) Komisija je z dopisom z dne 19. julija 2017 Kraljevino Španijo obvestila, da bo v zvezi z domnevno pomočjo začela postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka).

(4) Sklep o začetku postopka je bil objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* ([3]). Komisija je vse zainteresirane strani pozvala, naj predložijo pripombe.

(5) Kraljevina Španija je pripombe glede sklepa o začetku postopka predložila z dopisom z dne 22. septembra 2017.

(6) Komisija je 6. novembra 2017 prejela pripombe ene zainteresirane strani, tj. družbe Telecom CLM. Te pripombe je posredovala Kraljevini Španiji, ta pa je imela možnost predložiti svoje pripombe. Kraljevina Španija je z dopisom z dne 15. januarja 2018 Komisijo obvestila, da nima pripomb.

([1]) UL L 248, 24.9.2015, str. 9.
([2]) Državna pomoč – Španija – Državna pomoč SA.34001 (2017/C) – Domnevna pomoč družbi Telecom Castilla-La Mancha – Poziv k predložitvi pripomb na podlagi člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C 336, 6.10.2017, str. 20).
([3]) Glej opombo 2.

(7) Komisija je z dopisom z dne 21. decembra 2018 Kraljevini Španiji postavila dodatna vprašanja. Kraljevina Španija je na ta vprašanja odgovorila z dopisom, prejetim 11. februarja 2019.

2. **Podroben opis ukrepa**

2.1 **Ozadje**

(8) Za Avtonomno skupnost Kastilja - Manča je bila značilna gostota širokopasovnih povezav na prebivalca, ki je bila pod španskim povprečjem ([4]). Razen v aglomeracijah Toledo, Ciudad Real, Albacete, Cuenca in Guadalajara je bila gostota širokopasovnih povezav (mobilnih in fiksnih) v skupnosti precej nižja kot v preostalem delu države ([5]).

(9) Zato je JCCM v letih pred ukrepom poskušala razviti širokopasovno infrastrukturo avtonomne skupnosti in izboljšati pogoje širokopasovnega dostopa v celotni skupnosti, tudi v oddaljenih in razpršenih naseljih, in sicer s sodelovanjem v različnih nacionalnih programih za razvoj infrastrukture. Kljub sodelovanju JCCM v teh programih avtonomna skupnost v letu 2010 še vedno ni imela polne pokritosti z osnovnimi širokopasovnimi povezavami. Glede na to je JCCM kot prednostno nalogo določila zagotavljanje takega širokopasovnega dostopa vsem prebivalcem avtonomne skupnosti in v ta namen zasnovala projekt.

2.2 **Cilj ukrepa**

(10) Cilj ukrepa je bil zagotoviti pokritost z osnovnimi širokopasovnimi povezavami (hitrost prenosa za končne uporabnike vsaj dva megabita na sekundo (Mbit/s)) za vsa naseljena območja v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča, kjer ni bilo širokopasovne infrastrukture oziroma ni bilo verjetno, da bo razvita v bližnji prihodnosti, tj. območja, ki bi se v skladu s takrat veljavnimi smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009 štela za „bele lise“ ([6]). V ta namen je bilo v projektu predvideno, da bo tretji operater (imenovan na podlagi odprtega postopka za oddajo javnega naročila) razvil osnovno širokopasovno omrežje in ga upravljal ves čas trajanja projekta, JCCM pa bo pridobila lastništvo nad omrežjem. Izrecno je bilo predvideno, da bo izbrani ponudnik poleg razvoja in upravljanja omrežja zagotavljal tudi maloprodajne storitve za končne uporabnike (storitve dostopa do interneta in govor po IP). Za upravljanje omrežja naj bi bil odgovoren izbrani ponudnik, ki je moral zagotoviti vzdrževanje omrežja in kriti vse operativne stroške. JCCM ne bi prejemala nobenih prihodkov od upravljanja omrežja, hkrati pa ji v zvezi s tem tudi ne bi bilo treba kriti nobenih stroškov.

2.3 **Projekt in proračun**

(11) JCCM je 13. maja 2010 organizirala odprti postopek za oddajo javnega naročila ter v Uradnem listu Avtonomne skupnosti Kastilja - Manča objavila povabilo k predložitvi ponudb za zagotovitev osnovnega širokopasovnega omrežja, vključno z razvojem in upravljanjem potrebne infrastrukture na prvotno 478 ciljnih območjih, katerih število je bilo po tržni analizi zmanjšano na 461 ciljnih območij (glej uvodno izjavo 12). Ponudbo so lahko oddala vsa podjetja, ki so bila kot telekomunikacijski operaterji registrirana pri španski komisiji za trg telekomunikacij (CMT). Vseh 461 ciljnih območij je bilo podeželskih okrožij občin v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča, ki so imela v povprečju 35 prebivalcev ([7]). Projekt je tako skupno zajemal približno 16 000 prebivalcev. Ponudbe naj bi ocenil organ regionalnega ministrstva za industrijo, energijo in okolje, imenovan *mesa de contratación* ([8]).

([4]) 17,1 % v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča v primerjavi z 20,7 % v celotni Španiji, glej poročilo španske komisije za trg telekomunikacij (Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones) z dne 23. junija 2011, MTZ 2010/2249, stran 6, na voljo na: https://www.cnmc.es/sites/default/files/1505025_7.pdf.

([5]) Glej poročilo španske komisije za trg telekomunikacij (Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones) z dne 23. junija 2011, MTZ 2010/2249, stran 7, na voljo na: https://www.cnmc.es/sites/default/files/1505025_7.pdf.

([6]) Sporočilo Komisije – Smernice Skupnosti o uporabi pravil o državni pomoči v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij (UL C 235, 30.9.2009, str. 7) (v nadaljnjem besedilu: smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009).

([7]) Za opis meril za oddajo, ki so se uporabila v okviru postopka za oddajo javnega naročila, glej tudi uvodne izjave 15 do 20.

([8]) Sestava organa *mesa de contratación*: predsednik, tj. generalni direktor oddelka za informacijsko družbo in telekomunikacije na ministrstvu; štirje člani: predstavnik generalnega revizijskega urada, predstavnik pravne službe regionalnega ministrstva, dva predstavnika oddelka za informacijsko družbo in telekomunikacije.

(12) JCCM je za opredelitev ciljnih območij opravila tržno analizo, v kateri so bila opredeljena območja, ki jih pokrivajo obstoječa širokopasovna omrežja v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča, in območja brez širokopasovnih omrežij. Tržna analiza je temeljila na informacijah, pridobljenih v dvostranskih posvetovanjih z vsemi širokopasovnimi operaterji, za katere je JCCM vedela, da so dejavni v skupnosti ([9]). Te informacije so omogočile kartiranje obstoječe infrastrukture in razkrile načrte operaterjev širokopasovnih omrežij za postavitev omrežja v ustreznem obdobju treh do štirih let. Poleg tega je JCCM analizirala vse letne teritorialne načrte za postavitev omrežja, ki so jih v prejšnjih letih predložili omrežni operaterji, registrirani pri CMT ([10]). V tržni analizi je bilo ugotovljeno, da na ciljnih območjih ni osnovnih širokopasovnih omrežij in da v naslednjih treh do štirih letih po posvetovanjih niso predvidene naložbe v razvoj širokopasovnih povezav na teh območjih.

(13) JCCM je pred tem izvedla tri študije za oceno stroškov postavitve osnovnega širokopasovnega omrežja, ki bi zagotovilo pokritost celotne avtonomne skupnosti, poročila o teh študijah pa so bila JCCM predložena novembra 2008, oktobra 2009 in februarja 2010. Študije so pokazale, da bi bila najcenejša možnost rešitev brezžične širokopasovne povezave, pri čemer so ocenjeni stroški znašali med 17 in 20 milijoni EUR. Ker je najvišji proračun, ki je bil na voljo za projekt, znašal 16 milijonov EUR, je bilo 461 ciljnih območij razdeljenih na 311 območij obvezne pokritosti in 150 dodatnih neobveznih območij. Ciljna območja so bila na obvezna in neobvezna območja razdeljena glede na število prebivalcev. 311 obveznih ciljnih območij je imelo najmanj 12 prebivalcev, vsa neobvezna ciljna območja pa manj kot 12 prebivalcev.

(14) Sredstva sta v enakih delih zagotovila ministrstvo za okolje, podeželje in morske zadeve (MARM) ter JCCM, pri čemer je vsak iz svojega nacionalnega oziroma regionalnega proračuna zagotovil 8 milijonov EUR. Sredstva so bila za izvedbo tega projekta dodeljena v sporazumu o sodelovanju med MARM in JCCM pri programu trajnostnega razvoja podeželja, ki je bil podpisan 12. novembra 2009.

(15) Merila za oddajo, ki jih je uporabila JCCM, so bila navedena in podrobno pojasnjena v posebnih upravnih specifikacijah in posebnih tehničnih specifikacijah, določenih pred objavo povabila k predložitvi ponudb. Merila za oddajo so določala sistem točkovanja z največ 100 točkami. Skupno 64 točk je bilo mogoče doseči z izpolnjevanjem „objektivnih meril“, kot so število dodatnih gospodinjstev, ki jih bo pokrivalo novo omrežje, kakovost ponujenih maloprodajnih storitev, znesek potrebnih sredstev itd. Skupno 36 točk je bilo mogoče doseči z izpolnjevanjem „subjektivnih meril“, pri čemer je JCCM ocenila: (i) predlagano tehnološko rešitev, (ii) predlagano upravljanje infrastrukture in reševanje težav, (iii) predlagano stopnjo pomoči in podpore ponudnika v postopku vračanja omrežja JCCM po izteku pogodbe, (iv) morebitno zavezujočo ponudbo za odkup omrežja od JCCM po izteku pogodbe in (v) raven podrobnosti, ki jo je ponudnik zagotovil v svojem načrtu vračanja omrežja.

(16) Uteži, pripisane posameznim merilom za oddajo, so bile navedene v posebnih upravnih specifikacijah, v katerih je bilo določeno največje število točk, ki jih je bilo mogoče doseči za vsako merilo in podmerilo za oddajo.

(17) Kar zadeva tehnične specifikacije osnovnega širokopasovnega omrežja, je JCCM v razpisni dokumentaciji za vsa območja obvezne pokritosti zahtevala minimalno hitrost prenosa 2 Mbit/s, ki bi jo bilo mogoče nadgraditi na vsaj 4 Mbit/s, in hitrost nalaganja 512 Kbit/s. Največjo latenco je določila na 150 ms, največje trepetanje pa na 30 ms. Omrežje je moralo zagotavljati vsaj 20 % pogodbene nazivne hitrosti v času konic ([11]). Trajanje teh konic z nižjimi hitrostmi prenosa na končnega uporabnika ne sme presegati dveh ur na dan. Količine podatkov, ki so bile na voljo končnim odjemalcem, so morale biti neomejene.

([9]) Med operaterji, vključenimi v posvetovanje, so bile družbe Abertis Telecom S.A., Telefónica España S.A., Telecom CLM, IberBand S.A., Radio Banda Ancha in Ensinca Networks S.L. ter operaterji mobilnih omrežij Orgedor, Yoigo, Vodafone España S.A.U. in Telefónica Móviles S.A.

([10]) Vsi operaterji širokopasovnih omrežij v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča so imeli pravno obveznost, da JCCM vsako leto predložijo teritorialni načrt za postavitev omrežja skupaj s poročilom, v katerem so podrobno navedene lokacije njihovih obstoječih objektov in časovni razpored za vse načrtovane nove objekte.

([11]) V tehničnih razpisnih specifikacijah je bilo navedeno: „V časih, ko omrežje uporablja največ uporabnikov (konice), je treba vsakemu uporabniku zagotoviti najmanj 20 % nazivne hitrosti, ki je bila pogodbeno dogovorjena, v nobenem primeru pa se ne sme omejiti obseg podatkov, ki jih uporabnik pošlje ali prenese.“

(18) Poleg tega je JCCM od izbranega ponudnika zahtevala, da ponudi govor po IP ([12]) in zagotovi točko medomrežnega povezovanja, na kateri bi tretji operaterji pridobili veleprodajni dostop do omrežja. V klavzuli 4.2 posebnih tehničnih specifikacij je od ponudnikov zahtevala, da ponudijo storitve veleprodajnega dostopa in zagotovijo, da bi lahko drugi operaterji elektronskih komunikacij končnim uporabnikom na ciljnih območjih na maloprodajni ravni zagotavljali osnovne širokopasovne storitve enake kakovosti, zanesljivosti in razpoložljivosti, kot se zahteva v posebnih tehničnih specifikacijah. Izbrani ponudnik je moral dokončati postavitev osnovnega širokopasovnega omrežja v enem letu od podpisa pogodbe.

(19) V tehničnih specifikacijah razpisne dokumentacije sta bili določeni dve različni komponenti osnovnega širokopasovnega omrežja, ki ju je bilo treba vzpostaviti: (i) dostopovno omrežje in (ii) prometno omrežje. Dostopovno omrežje je bilo opredeljeno kot del širokopasovnega omrežja med dostopovnim vozliščem in končnim uporabnikom. Prometno omrežje je bilo opredeljeno kot del širokopasovnega omrežja med osrednjimi vozlišči operaterja in opremo za dostop. Dostopovno omrežje je bilo lahko žično ali brezžično, izbrani ponudnik pa je moral zagotoviti vso potrebno opremo, razen opreme pri končnih uporabnikih. Prometno omrežje je moralo biti večstoritveno omrežje, ki bi ga bilo mogoče uporabljati tudi za zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev, ki niso osnovne širokopasovne storitve.

(20) Poleg tega je bila v tehničnih specifikacijah razpisne dokumentacije dovoljena ponovna uporaba obstoječe infrastrukture, vključno z infrastrukturo, ki se uporablja za prehod z analogne prizemne televizije na digitalno prizemno televizijo v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča (infrastruktura digitalne prizemne televizije).

(21) Po navedbah španskih organov je povabilo k predložitvi ponudb v Uradnem listu Avtonomne skupnosti Kastilja - Manča vsebovalo povezavo do spletišča JCCM ([13]), ki je vključevalo posebne upravne specifikacije in posebne tehnične specifikacije ter stran z odgovori na pogosta vprašanja. Po navedbah španskih organov so bili na tem spletišču navedeni vprašanja in odgovori v zvezi z odprtim postopkom za oddajo javnega naročila ter seznam infrastruktur, ki so se uporabile pri izvajanju načrta prehoda na digitalno prizemno televizijo (DTT), pa tudi kontaktni podatki njihovih lastnikov, ki so imeli pogodbeno obveznost, da vsem ponudnikom odobrijo dostop do te infrastrukture za namene vzpostavitve osnovnega širokopasovnega omrežja ([14]).

(22) JCCM je prejela pet ponudb. Ponudbi družb Telecom CLM in Telefónica España S.A. (Telefónica) sta izpolnjevali vse tehnične zahteve in sta bili preučeni v izbirnem postopku.

(23) Ponudba podjetja Telecom CLM je vključevala brezžično rešitev na podlagi tehnologije WIMAX za vsa obvezna ciljna območja in približno 56 % dodatnih neobveznih ciljnih območij. Za preostala neobvezna območja je družba Telecom CLM predlagala satelitsko rešitev. Taka kombinacija je zagotavljala osnovno širokopasovno pokritost za vsa ciljna območja (obvezna in neobvezna), ki so bila določena v razpisni dokumentaciji. Družba Telecom CLM je ponudila, da bo omrežje vzpostavila in upravljala za 15,85 milijona EUR, pri čemer je v izbirnem postopku v okviru merila cene prejela 1,76/10 točk.

(24) Čeprav satelitska rešitev, ki jo je družba Telecom CLM ponudila za približno 44 % neobveznih ciljnih območij, ni izpolnjevala tehničnih zahtev glede največje latence in trepetanja, je bila ponudba te družbe sprejemljiva, saj so se te tehnične zahteve uporabljale le za obvezna ciljna območja (glej uvodno izjavo 17), za katera je ponudba družbe Telecom CLM temeljila na tehnologiji WIMAX, kar je zagotavljalo izpolnitev teh zahtev.

([12]) Govor prek IP je metoda za zagotavljanje glasovne komunikacije in večpredstavnostnih sej prek omrežij internetnega protokola, kot je internet. Izraz se torej nanaša na zagotavljanje komunikacijskih storitev prek interneta in ne prek javnega komutiranega telefonskega omrežja.

([13]) www.jccm.es/contratacion: spletišče v času formalne preiskave ni bilo več dostopno, zato njegove vsebine ni bilo mogoče preveriti.

([14]) To obveznost so vključevali že sporazumi o sodelovanju med JCCM in lokalnimi organi, ki so imeli v lasti večino zadevne pasivne infrastrukture. Ti sporazumi so bili sklenjeni za prehod z analogne prizemne televizije na digitalno prizemno televizijo, določali pa so zahtevo, da občine odobrijo dostop do te infrastrukture za morebitno prihodnjo postavitev širokopasovnega omrežja. Druga lastnika zadevne pasivne infrastrukture sta bila Telecom CLM in Abertis Telecom S.A., oba upravičenca do pomoči za digitalno prizemno televizijo, ki sta imela enake obveznosti v svojih pogodbah o dodelitvi pomoči za digitalno prizemno televizijo.

(25) Ponudba družbe Telecom CLM je predvidevala vzpostavitev povezovalne točke v Toledu in vsebovala pogoje za odobritev dostopa do omrežja tretjim omrežnim operaterjem. Družba Telecom CLM je prejela skupaj 76,13/100 točk (44,93 točke za objektivna merila in 31,2 točke za subjektivna merila). To je vključevalo 0/7 točk v okviru merila za oddajo, ki se je nanašalo na ceno veleprodajnega dostopa, saj so bile cene veleprodajnega dostopa, ki jih je ponudila družba Telecom CLM, višje od cen, ki jih je ponudila družba Telefónica.

(26) Ponudba družbe Telefónica je vključevala mešano tehnološko rešitev, pri čemer je družba predlagala, da bi vseh 311 obveznih ciljnih območij pokrili s tehnologijo WIMAX (za 218 ciljnih območij), tehnologijo xDSL (za 58 ciljnih območij) in mobilno tehnologijo 3G (za 35 ciljnih območij). Družba je ponudila, da bi s tehnologijo WIMAX pokrila približno tretjino neobveznih območij, približno dve tretjini teh območij pa sploh ne bi bili pokriti. Družba Telefónica se je v veliki meri zanašala na lastno obstoječo infrastrukturo za mobilna omrežja in je ponudila, da bi omrežje vzpostavila in upravljala za 16 milijonov EUR, pri čemer je prejela skupno 46,22/100 točk (26,07 točke za objektivna merila in 20,15 točke za subjektivna merila). To je vključevalo 0/10 točk v okviru merila cene in 2/7 točk v okviru merila za oddajo, ki se je nanašalo na ceno veleprodajnega dostopa.

(27) JCCM je po izbirnem postopku 17. avgusta 2010 oddala naročilo družbi Telecom CLM za 15,85 milijona EUR. JCCM in družba Telecom CLM sta 13. septembra 2010 podpisali pogodbo. Družba Telecom CLM je začela omrežje upravljati 19. septembra 2012.

(28) Družba Telecom CLM je 15,85 milijona EUR prejela v petih obrokih med 20. aprilom 2012 in 26. novembrom 2012.

(29) Družba Telecom CLM je dvakrat prostovoljno izboljšala delovanje osnovnega širokopasovnega omrežja, ki ga je zagotovila po pogodbi. Prva nadgradnja je začela veljati 28. aprila 2016, pri čemer se je minimalna hitrost prenosa izboljšala na 5 Mbit/s. Druga nadgradnja je začela veljati 4. maja 2018, pri čemer se je minimalna hitrost prenosa izboljšala na 10 Mbit/s.

(30) Ukrep Komisiji ni bil priglašen.

2.4 **Trajanje**

(31) Pogodba je bila sklenjena za pet let z možnostjo podaljšanja še za dve leti, v tem času pa je moral upravljanje omrežja zagotavljati izbrani ponudnik. Pogodba je bila podaljšana dvakrat, prvič leta 2017 za eno leto do septembra 2018 in nato leta 2018 do septembra 2019.

2.5 **Upravičenec**

(32) Domnevni upravičenec je Telecom CLM, zasebna družba s sedežem v Toledu v Španiji, ki je dejavna na področju zagotavljanja elektronskih komunikacijskih storitev (televizija, radio in širokopasovne povezave). Obvladuje jo investicijska družba Equitix Investment Management Limited. JCCM ima v lasti približno 45 % delnic družbe Telecom CLM.

(33) Leta 2008 je bila družba Telecom CLM lastnica 138 analognih prizemnih televizijskih centrov, ki so bili del prizemnega televizijskega omrežja Avtonomne skupnosti Kastilja - Manča, to pa je vključevalo približno 500 centrov za razpošiljanje signala. V okviru prehoda na digitalno prizemno televizijo je družba Telecom CLM med letoma 2008 in 2009 prejela javno podporo v višini (i) 13,2 milijona EUR za digitalizacijo svojih centrov za razpošiljanje signala z namestitvijo opreme digitalne prizemne televizije, (ii) 6,4 milijona EUR za upravljanje in vzdrževanje omrežja Avtonomne skupnosti Kastilja - Manča ter (iii) 2,26 milijona EUR za izgradnjo 20 novih centrov za razpošiljanje signala digitalne prizemne televizije ([15]).

([15]) Družba Telecom CLM je postala lastnica šestih takih centrov, pri čemer je enega ponovno uporabila za osnovno širokopasovno omrežje.

(34) Komisija je 1. oktobra 2014 sprejela Sklep C(2014) 6846 final, v katerem je ugotovila, da ta javna podpora, ki jo je prejela družba Telecom CLM, pomeni državno pomoč, ki ni združljiva z notranjim trgom, in odredila vračilo. ([16])

(35) Leta 2018 je Sodišče v sodbah z dne 26. aprila 2018 v združenih zadevah C-91/17 P in C-92/17 P, Cellnex Telecom/Komisija, ter z dne 20. septembra 2018 v zadevi C-114/17 P, Španija/Komisija, potrdilo sklep Komisije o vračilu. ([17]) Družba Telecom CLM je do 18. avgusta 2022 vrnila vso glavnico pomoči in obresti za vračilo, ki so bile predmet postopka vračila za uvedbo digitalne prizemne televizije v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča (SA.27408).

2.6 **Preiskava španske komisije za trg telekomunikacij (CMT)**

(36) CMT je 20. decembra 2010 začela upravni postopek po uradni dolžnosti, da bi preučila pogoje za upravljanje osnovnega širokopasovnega omrežja, kot so bili med JCCM in družbo Telecom CLM dogovorjeni v pogodbi, podpisani 13. septembra 2010, in morebitne protikonkurenčne učinke te pogodbe.

(37) CMT je v sklepu z dne 23. junija 2011 ([18]) ugotovila, da je bila cena veleprodajnega dostopa z bitnim tokom, ki jo je družba Telecom CLM ponudila tretjim osebam, previsoka in dejansko preblizu maloprodajnim cenam osnovnih širokopasovnih storitev v avtonomni skupnosti. Po navedbah CMT cena veleprodajnega dostopa z bitnim tokom, ki jo je ponudila družba Telecom CLM, tretjim ponudnikom maloprodajnih storitev ne bi omogočila zadostne marže, da bi dosegli ustrezen dobiček pri uporabi storitev veleprodajnega dostopa, ki jih zagotavlja družba Telecom CLM, za zagotavljanje maloprodajnih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom. Poleg tega je CMT ugotovila, da niti razpisna dokumentacija niti pogodba, ki sta jo JCCM in družba Telecom CLM sklenili septembra 2010, nista vsebovali klavzule o vračanju sredstev, ki bi na podlagi zahteve po vračilu presežnega dobička zagotavljala, da izbrani ponudnik ne bi prejel prekomernega nadomestila, če bi povpraševanje po širokopasovnih storitvah na območju preseglo predvidene ravni.

(38) CMT je v sklepu z dne 23. junija 2011 odredila, (i) da mora družba Telecom CLM znižati ceno dostopa, ki jo tretje osebe plačajo za veleprodajni dostop z bitnim tokom, in (ii) da mora JCCM v pogodbo, ki jo je z družbo Telecom CLM podpisala septembra 2010, vključiti klavzulo o vračanju sredstev, v skladu s katero bi morala družba Telecom CLM vrniti delež morebitnega presežnega dobička, ki ustreza deležu 15,85 milijona EUR v skupnih stroških projekta.

2.7 **Spremenjene cene veleprodajnega dostopa in mehanizem za vračanje sredstev**

(39) Družba Telecom CLM je ponudila veleprodajni dostop z bitnim tokom do omrežja, da bi tretjim operaterjem omogočila, da končnim uporabnikom na ciljnih območjih zagotovijo maloprodajne širokopasovne storitve, ki izpolnjujejo zahteve glede kakovosti, zanesljivosti in razpoložljivosti za maloprodajne storitve, kot so določene v razpisnih zahtevah. Po sklepu CMT, da je bila veleprodajna cena, ki jo je družba Telecom CLM prvotno ponudila (34,50 EUR), preblizu njenim maloprodajnim cenam za končne uporabnike (37,50 EUR) in tudi višja od drugih cen veleprodajnega dostopa z bitnim tokom v sektorju, je družba Telecom CLM ponovno preučila svojo ponudbo za veleprodajni dostop z bitnim tokom, jo spremenila in svojo ceno znižala z učinkom od 15. julija 2011 ter jo predložila CMT in JCCM, ki jo je odobrila 29. julija 2011.

(40) Ponovno predložena cena veleprodajnega dostopa z bitnim tokom je bila s prvotnih 34,50 EUR znižana na 23,70 EUR, kar je pomenilo 31,3-odstotno znižanje, posledično pa so se uporabile cene veleprodajnega dostopa, ki so bile za 36,8 % nižje od maloprodajnih cen družbe Telecom CLM.

([16]) Sklep Komisije C(2014) 6846 final z dne 1. oktobra 2014 o državni pomoči SA.27408 (C 24/2010) (ex NN 37/2010, ex CP 19/2009), ki so jo organi Avtonomne skupnosti Kastilja - Manča izvedli za uvedbo digitalne prizemne televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih Avtonomne skupnosti Kastilja - Manča (izgradnja digitalne prizemne televizije v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča; SA.27408, 1. oktober 2014), na voljo na naslovu http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/237771/237771_1657032_272_4.pdf.

([17]) Sodbi Sodišča z dne 26. aprila 2018, Cellnex Telecom/Komisija, združeni zadevi C-91/17 P in C-92/17 P, ECLI:EU:C:2018:284, in z dne 20. septembra 2018, Španija/Komisija, C-114/17 P, ECLI:EU:C:2018:753.

([18]) *Resolución relativa al procedimiento de imposición de condiciones para la explotación de una red de banda ancha en zonas rurales de la Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha* (MTZ 2010/2249), z dne 23. junija 2011, na voljo na: https://www.cnmc.es/sites/default/files/1505025.pdf.

(41) Razpisna dokumentacija prvotno ni vključevala zahteve po mehanizmu za vračanje sredstev, ker se je štela za odvečno, saj je bilo ugotovljeno, da najvišji znesek pomoči v višini 16 milijonov EUR verjetno ne bo zadostoval za postavitev omrežja, tako da projekt za upravičenca verjetno ne bo donosen. Vendar je CMT sklenila, da bi morala JCCM od družbe Telecom CLM zahtevati mehanizem za vračanje sredstev, v skladu s katerim bi bilo treba v primeru povečanja povpraševanja ali spremembe podatkov o poslovanju, na podlagi katere bi se spremenil dobiček iz upravljanja omrežja, ki bi presegal povprečni dobiček, dosežen v sektorju, JCCM vrniti odstotek presežnega dobička, enak tistemu, ki ga prejeta pomoč predstavlja glede na celotno naložbo.

(42) JCCM je tako CMT predložila naslednji mehanizem za vračanje sredstev:

„Pri poslovnem načrtu, vključenem v ponudbo, na podlagi katere je bilo to naročilo oddano, se je upoštevala stopnja uporabe širokopasovnih storitev pri 10 % ciljne populacije. Na podlagi tega naj bi letni promet znašal 6,3 % proračuna za oddajo javnega naročila (15 845 301,84 EUR).

V prvem četrtletju vsakega koledarskega leta, ki ustreza obdobju delovanja omrežja, bo pregledana stopnja uporabe širokopasovne storitve, ponujene ciljni populaciji pogodbe. Na podlagi tega pregleda se bodo uporabila naslednja merila za vračanje sredstev:

(1) če bo stopnja uporabe storitve enaka ali manjša od 12 % ciljne populacije, se vračanje sredstev ne bo uporabilo;

(2) če bo stopnja uporabe storitve višja od 12 % in enaka ali manjša od 15 % ciljne populacije, se bo uporabilo naslednje pravilo o vračanju sredstev:

donos (% proračuna za oddajo naročila) = 0,28 x (stopnja uporabe (%) – 12 %);

(3) če bo stopnja uporabe storitve višja od 15 % ciljne populacije, se bo uporabilo naslednje pravilo o vračanju sredstev:

donos (% proračuna za oddajo naročila) = 0,28 x stopnja uporabe (%) – 2,8 %.“

(43) CMT je odobrila predlagane spremembe. Družba Telecom CLM in JCCM sta ukrepe, ki jih je odredila CMT, izvedli z dodatki k pogodbi, podpisani septembra 2010. Novi mehanizem za vračanje sredstev je začel veljati 1. junija 2012.

2.8 **Pritožnik**

(44) Pritožnik, Difusión Herciana S.L., je zasebna družba s sedežem v Madridu v Španiji, ki zagotavlja podporo za radiodifuzijske in televizijske storitve.

(45) Pritožnik je trdil, da je oddaja naročila družbi Telecom CLM pomenila nezdružljivo državno pomoč v korist te družbe. Trdil je, da postopek za oddajo javnega naročila ni zagotovil izbire ekonomsko najugodnejše ponudbe ter da posredovanje JCCM ni bilo zadovoljivo potrjeno z ustreznim javnim posvetovanjem in kartiranjem. Po navedbah pritožnika je bila večina ciljnih območij projekta dejansko „sivih lis“ v smislu smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 in ne „belih lis“. Poleg tega je pritožnik trdil, da projekt ni bil tehnološko nevtralen, ker je predvideval uporabo obstoječe infrastrukture digitalne prizemne televizije. Nazadnje je pritožnik trdil, da so bile cene veleprodajnega dostopa družbe Telecom CLM do vzpostavljenega osnovnega širokopasovnega omrežja protikonkurenčne, in izrazil kritiko, da pogodba, ki sta jo JCCM in družba Telecom CLM podpisali septembra 2010, ni vsebovala klavzule o vračanju sredstev.

2.9 **Razlogi za začetek postopka**

(46) Komisija je v sklepu o začetku postopka ugotovila, da je oddaja naročila družbi Telecom CLM pomenila državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU ter da je bila ta pomoč dodeljena v nasprotju z obveznostmi priglasitve in mirovanja iz člena 108(3) PDEU. Natančneje, ugotovila je, da je bila z oddajo naročila družbi Telecom CLM tej družbi dodeljena gospodarska prednost, čeprav je bilo naročilo oddano na podlagi odprtega postopka za oddajo javnega naročila.

(47) Poleg tega je Komisija izrazila dvome o tem, ali je bila oddaja naročila družbi Telecom CLM združljiva s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009.

(48) Prvič, Komisija je menila, da se JCCM v zvezi s to konkretno javno naložbo očitno ni javno posvetovala z deležniki, da bi opredelili obstoječe ali prihodnje zasebne naložbene načrte na ciljnih območjih, temveč je opravila le tržno analizo za opredelitev obstoječih širokopasovnih omrežij, pri čemer je uporabila že razpoložljive podatke (glej uvodno izjavo 30 sklepa o začetku postopka). Drugič, Komisija je imela pomisleke, da postopek za oddajo javnega naročila, ki ga je izvedla JCCM, ni bil v skladu z določbami smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 glede preglednosti in ekonomsko najugodnejše ponudbe (glej uvodno izjavo 31 sklepa o začetku postopka). Tretjič, Komisija je imela pomisleke, da ukrep ni izpolnjeval pogoja iz smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v zvezi s tehnološko nevtralnostjo (glej uvodno izjavo 32 sklepa o začetku postopka). Četrtič, Komisija je imela pomisleke, da ukrep ni izpolnjeval zahtev iz smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v zvezi z veleprodajnim dostopom in mehanizmom za vračanje sredstev, s katerim bi se preprečilo prekomerno nadomestilo (glej uvodno izjavo 33 sklepa o začetku postopka). Nazadnje je Komisija menila, da je treba v skladu z načelom iz zadeve Deggendorf ([19]) dejstvo, da družba Telecom CLM še ni vrnila pomoči, ki jo je Komisija v zadevi SA.27408 ([20]) razglasila za nezdružljivo z notranjim trgom, upoštevati pri oceni združljivosti ukrepa (glej uvodno izjavo 37 sklepa o začetku postopka).

(49) Zato Komisija ni mogla izključiti, da je bila oddaja naročila družbi Telecom CLM septembra 2010 nezdružljiva z notranjim trgom.

3. **Pripombe Kraljevine Španije**

3.1 **Splošne opombe**

(50) Kraljevina Španija se je na sklep o začetku postopka odzvala s predložitvijo pripomb JCCM, v katerih je trdila, prvič, da družbi Telecom CLM ni bila dodeljena nobena gospodarska prednost, in, drugič, da če bi se kljub temu štelo, da je bila dodeljena državna pomoč, bi bila ta pomoč združljiva z notranjim trgom, saj je bila v skladu s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009. Poleg tega je Kraljevina Španija trdila, da je treba domnevno pomoč šteti za združljivo z notranjim trgom na podlagi uredbe o splošnih skupinskih izjemah ([21]).

3.2 **Neobstoj gospodarske prednosti**

(51) Po navedbah Kraljevine Španije v sklepu o začetku postopka ni opredeljena konkretna prednost, ki jo je domnevno pridobila družba Telecom CLM, temveč je le pojasnjeno, zakaj obstoja prednosti ni mogoče izključiti. Kraljevina Španija opozarja na dejstvo, da je novo infrastrukturo pridobila neposredno in izključno JCCM in ne družba Telecom CLM ter da družba Telecom CLM z upravljanjem osnovnega širokopasovnega omrežja v obdobju petih let ni imela dobička.

(52) Kraljevina Španija navaja, da bi lahko prednost obstajala le, če bi nadomestilo, plačano družbi Telecom CLM za njene storitve, preseglo tržno ceno. Vendar je bilo z odprtim postopkom za oddajo javnega naročila zagotovljeno, da je bil znesek dodeljenih državnih sredstev omejen na najmanjši znesek, potreben za izvedbo projekta.

(53) Kraljevina Španija meni, da je treba obstoj prednosti presojati na podlagi primerjave finančnega položaja upravičenca po ukrepu in njegovega hipotetičnega finančnega položaja, če ukrep ne bi bil sprejet. Kraljevina Španija trdi, da zneski, ki so bili družbi Telecom CLM plačani na podlagi oddanega naročila, niso presegli njenih stroškov za postavitev osnovnega širokopasovnega omrežja na podlagi pogodbe in da torej družba Telecom CLM po oddaji naročila septembra 2010 ni imela koristi od boljšega finančnega položaja.

([19]) Sodba Sodišča z dne 15. maja 1997, Textilwerke Deggendorf GmbH (TWD)/Komisija Evropskih skupnosti in Zvezna republika Nemčija, C-355/95 P, ECLI:EU:C:1997:241.

([20]) Glej opombo 16.

([21]) Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L 187, 26.6.2014, str. 1) (v nadaljnjem besedilu: uredba o splošnih skupinskih izjemah).

(54) Nazadnje, Kraljevina Španija priznava, da je finančna podpora, dodeljena družbi Telecom CLM, tej družbi omogočila vstop na nov trg. Vendar trdi, da olajšanja vstopa na trg ni mogoče šteti za državno pomoč, če je bil ta trg nedonosen. ([22])

3.3 **Združljivost ukrepa na podlagi smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009**

(55) Kraljevina Španija izpodbija analizo Komisije v sklepu o začetku postopka, pri čemer trdi, da je Komisija analizirala združljivost ukrepa ob oddaji naročila družbi Telecom CLM. Kraljevina Španija predlaga, da bi bilo za presojo vpliva projekta na konkurenco primerno opraviti analizo ob začetku delovanja postavljenega osnovnega širokopasovnega omrežja, in sicer septembra 2012, to je po tem, ko sta JCCM in družba Telecom CLM izvedli spremembe, ki jih je odredila CMT.

3.3.1 *Posvetovanje z deležniki*

(56) Kar zadeva posvetovanje z deležniki, Kraljevina Španija trdi, da je JCCM v skladu s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009 izvedla temeljito posvetovanje z vsemi stranmi, ki jih ukrep zadeva. Poudarja, da se s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v nasprotju s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2013 ([23]) ni zahtevalo javno posvetovanje z deležniki, temveč „temeljito posvetovanje“ z deležniki. Po navedbah Kraljevine Španije je JCCM opravila številna dvostranska posvetovanja z vsemi operaterji, ki so takrat v avtonomni skupnosti uvajali širokopasovne storitve. Prvi stiki naj bi bili vzpostavljeni med majem in oktobrom 2009. Zadevni operaterji so bili JCCM znani zaradi zakonske zahteve, da morajo operaterji širokopasovnih omrežij vsako leto predložiti teritorialne načrte za postavitev omrežja. Kraljevina Španija meni, da je Komisija pristop JCCM v drugih primerih sprejela kot temeljito posvetovanje v smislu smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009.

(57) Kraljevina Španija poudarja, da se s pritožnikom ni posvetovala zato, ker ta pri CMT ni bil registriran kot operater širokopasovnega omrežja. Ob sklicevanju na izjave, ki naj bi jih pravni zastopnik pritožnika podal na sestanku z JCCM maja 2016, meni, da pritožnik v preteklosti nikoli ni zagotavljal širokopasovnih storitev in ni imel interesa za to v prihodnosti.

3.3.2 *Kartiranje ciljnih območij*

(58) Glede pomislekov Komisije o tem, da je JCCM 461 ciljnih območij uvrstila med „bele lise“ v smislu smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009, pri čemer je upoštevala ugotovitve CMT v sklepu z dne 23. junija 2011, Kraljevina Španija ponovno zatrjuje, da je bilo vseh 461 ciljnih območij „belih lis“ v smislu smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009. Drugačno presojo CMT pojasnjuje z dejstvom, da je ta izvedla kartiranje le na občinski ravni in je kot „sive lise“ na ciljnih območjih opredelila občine s širokopasovno pokritostjo 50 % prebivalstva ali več. JCCM pa je ciljna območja projekta analizirala na bolj razčlenjeni ravni, tako da je občine v avtonomni skupnosti razdelila na več okrožij in na tej podlagi opredelila „bele lise“ na ciljnih območjih.

([22]) Kraljevina Španija je v predhodni preiskavi trdila, da čeprav JCCM družbi Telecom CLM projekta ni zaupala kot storitev splošnega gospodarskega pomena, je lahko sprejela ukrepe v skladu z Direktivo 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (UL L 108, 24.4.2002, str. 51) (v nadaljnjem besedilu: direktiva o univerzalnih storitvah), da bi zagotovila opravljanje storitev, ki niso zajete v konceptu univerzalne storitve, kot so širokopasovne storitve (glej uvodno izjavo 11 sklepa o začetku postopka). Komisija je to trditev obravnavala in zavrnila v sklepu o začetku postopka (glej uvodno izjavo 20 sklepa o začetku postopka). Kraljevina Španija v pripombah k sklepu o začetku postopka v zvezi s tem ni podala pripomb in ni več trdila, da je bil projekt zaupan družbi Telecom CLM v skladu z direktivo o univerzalnih storitvah.

([23]) Sporočilo Komisije – Smernice Evropske unije za uporabo pravil o državni pomoči v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij (UL C 25, 26.1.2013, str. 1) (v nadaljnjem besedilu: smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2013).

3.3.3 *Izbirni postopek*

(59) Kraljevina Španija v odgovor na dvome Komisije, ali je bil postopek za oddajo javnega naročila, ki ga je izvedla JCCM, v skladu z določbami smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 glede preglednosti in ekonomsko najugodnejše ponudbe, zanika, da so bila „subjektivna“ merila za oddajo (36/100) samovoljna že zato, ker niso bila dodeljena na podlagi matematičnih formul. Sklicuje se na prejšnje sklepe Komisije ([24]), v katerih se taka kvalitativna merila za oddajo niso štela za samovoljna, in meni, da so bila „subjektivna“ merila za oddajo, ki jih je JCCM uporabila v postopku za oddajo javnega naročila, v skladu s pravili, določenimi v sodni praksi Sodišča ([25]). Poleg tega je JCCM v razpisni dokumentaciji navedla relativno utež, ki jo bo pripisala vsakemu od kvalitativnih meril. Kraljevina Španija glede kritike Komisije zaradi nizke uteži, ki je bila v merilih za oddajo pripisana merilu cene (10/100), poudarja, da je domnevni upravičenec predložil ponudbo z najnižjo ceno med ponudbami, ki niso bile izključene iz končnega izbirnega postopka zaradi neizpolnjevanja tehničnih zahtev za osnovno širokopasovno omrežje, in trdi, da je Komisija v drugih primerih sprejela nizko utež za merilo cene ([26]). Ugotavlja še, da CMT v sklepu z dne 23. junija 2011 ni opredelila nobenih težav v zvezi s tem, in se sklicuje na prejšnje sklepe Komisije, v katerih nizka utež za merilo cene ni bila obravnavana kot problematična. ([27])

3.3.4 *Tehnološka nevtralnost*

(60) Glede tehnološke nevtralnosti projekta, ki je bil predmet javnega razpisa, Kraljevina Španija meni, da glede na zasnovo ukrepa ni imela prednosti nobena določena tehnologija ali omrežna platforma. Sklicuje se na tehnične specifikacije v razpisni dokumentaciji in poudarja, da JCCM od ponudnikov ni zahtevala uvedbe posebne tehnološke rešitve. Pač pa jih je pozvala, naj predlagajo rešitev, ki se jim zdi najprimernejša za posamezno teritorialno območje. Kraljevina Španija trdi, da je naročilo, oddano na podlagi javnega razpisa, omogočalo katero koli tehnološko rešitev, ki izpolnjuje tehnične zahteve za omrežje. Sklicuje se na primer na različne tehnološke rešitve in kombinacije tehnologij, ki sta jih v postopku za oddajo javnega naročila ponudila upravičena ponudnika.

(61) Kraljevina Španija to, da je bila v razpisni dokumentaciji navedena možnost ponovne uporabe obstoječe infrastrukture digitalne prizemne televizije, utemeljuje s potrebo po skladnosti s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009. Poudarja, da bi morali organi v skladu s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009 razmisliti o ponovni uporabi obstoječe infrastrukture v največji možni meri. Kraljevina Španija poudarja, da je bila možnost ponovne uporabe obstoječe infrastrukture ponujena vsem zainteresiranim ponudnikom in da so vse prejete ponudbe, razen ene, temeljile na tej obstoječi infrastrukturi.

3.3.5 *Veleprodajni dostop in klavzula o vračanju sredstev*

(62) V zvezi z dvomi Komisije glede združljivosti pogojev veleprodajnega dostopa, ki jih je ponudila družba Telecom CLM, in neobstoja pogodbenega mehanizma za vračanje sredstev Kraljevina Španija v svojih pripombah zgolj opozarja, da so bila ta vprašanja rešena do 29. julija 2011. V odgovor na sklep CMT z dne 23. junija 2011 je družba Telecom CLM znatno znižala svoje cene veleprodajnega dostopa za tretje osebe, klavzula o vračanju sredstev pa je bila vključena v pogodbo med JCCM in družbo Telecom CLM.

([24]) Kot je sporni sklep v zadevi Esedra/Komisija, T-169/00, ECLI:EU:T:2002:40.

([25]) Kraljevina Španija se sklicuje na zadevo Concordia Bus Finland, C-513/99, ECLI:EU:C:2002:495.

([26]) Kraljevina Španija je v okviru predhodne preiskave pojasnila, da je bil razlog za nizko utež merila cene po eni strani ta, da je imela JCCM namen kupiti omrežje in so jo zato zanimala še druga kvalitativna merila, po drugi strani pa se je štelo, da razpoložljiva pomoč v višini 16 milijonov EUR ne bo zadostovala za postavitev omrežja, zato se je pričakovalo, da bo imelo merilo cene zanemarljivo vlogo (ob predpostavki, da bodo vsi ponudniki potrebovali celotni znesek 16 milijonov EUR za postavitev omrežja) in da bi v teh okoliščinah prevelik poudarek na merilu cene zagotovil znatno prednost operaterjem z obstoječo infrastrukturo v avtonomni skupnosti. Kraljevina Španija se sklicuje tudi na zadevo N323/2009, glej opombo 27.

([27]) Kraljevina Španija se sklicuje na Sklep Komisije C(2009) 10259 final z dne 14. decembra 2009 v zadevi N323/2009 (SA.28665), Širokopasovno omrežje na podeželskih območjih Asturije, v katerem je Komisija za združljivo razglasila pomoč, dodeljeno na podlagi postopka za oddajo javnega naročila, v katerem je bila cenovnemu faktorju skupaj s finančno izvedljivostjo projekta pripisana utež največ 15 točk od skupno 90 točk. Sklep je na voljo na: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/231480/231480_1087482_29_1.pdf.

3.3.6 *Uredba o splošnih skupinskih izjemah*

(63) Kraljevina Španija prav tako meni, da oddaja naročila, ki pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, spada na področje uporabe uredbe o splošnih skupinskih izjemah in je glede na njene določbe združljiva z notranjim trgom. Trdi, da se uredba o splošnih skupinskih izjemah v skladu s členom 58 uporablja retroaktivno za nezakonite individualne pomoči in da so bili 1. julija 2014, ko je navedena uredba začela veljati, izpolnjeni vsi pogoji iz člena 52 Uredbe, ki se uporabljajo za ukrepe širokopasovnega dostopa.

3.3.7 Načelo iz zadeve Deggendorf

(64) Kraljevina Španija trdi, da načela, določenega v zadevi Deggendorf ([28]), ni mogoče uporabiti pri presoji združljivosti ukrepa pomoči. Zato bi bilo treba dejstvo, da družba Telecom CLM ni vrnila pomoči, ki je bila s sklepom Komisije v zadevi SA.27408 ([29]) razglašena za nezdružljivo z notranjim trgom, šteti za nepomembno za oceno združljivosti ukrepa.

4. **Pripombe zainteresiranih strani**

(65) Komisija je pripombe k sklepu o začetku postopka prejela od ene zainteresirane strani, in sicer od domnevnega upravičenca do pomoči, tj. družbe Telecom CLM.

4.1 **Splošne opombe**

(66) Družba Telecom CLM se v svojih trditvah v veliki meri osredotoča na iste točke kot Kraljevina Španija. Prvič, trdi, da ni prejela nobene gospodarske prednosti. Drugič, meni, da ukrep ni bil selektiven in ni vplival na trgovino med državami članicami. Tretjič, trdi, da bi bilo naročilo, tudi če bi ga bilo treba šteti za državno pomoč, združljivo z notranjim trgom na podlagi člena 106(2) PDEU in Odločbe Komisije 2005/842/ES (v nadaljnjem besedilu: odločba o storitvah splošnega gospodarskega pomena iz leta 2005) ([30]), člena 107(3), točka (c), PDEU ter smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009, pa tudi v skladu z uredbo o splošnih skupinskih izjemah.

4.2 **Neobstoj pomoči v smislu člena 107(1) PDEU**

4.2.1 *Gospodarska prednost*

(67) Družba Telecom CLM trdi, da je bilo naročilo, ki ji je bilo oddano avgusta 2010, oziroma pogodba v zvezi z njim, ki jo je septembra 2010 podpisala z JCCM, akt o pooblastitvi, s katerim je JCCM družbi Telecom CLM zaupala opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena. Na podlagi te ugotovitve trdi, da so se načela, ki jih je Sodišče določilo v sodbi Altmark ([31]), uporabljala za nadomestilo, ki ga je JCCM plačala družbi Telecom CLM

([28]) Glej opombo 19.
([29]) Glej opombo 16.
([30]) Odločba Komisije 2005/842/ES z dne 28. novembra 2005 o uporabi člena 86(2) Pogodbe ES za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljene nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL L 312, 29.11.2005, str. 67) (v nadaljnjem besedilu: odločba o storitvah splošnega gospodarskega pomena iz leta 2005).
([31]) Sodba Sodišča z dne 24. julija 2003, Altmark Trans GmbH in Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

v zameno za opravljanje dogovorjene storitve splošnega gospodarskega pomena. Družba Telecom CLM poleg tega trdi, da so bili izpolnjeni vsi štirje pogoji ([32]), ki jih je Sodišče določilo v sodbi Altmark, zato oddaja naročila ni pomenila gospodarske prednosti za družbo Telecom CLM in torej ni pomenila državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU.

(68) Družba Telecom CLM podredno trdi, da ni prejela nobene gospodarske prednosti, (i) ker je zgrajeno širokopasovno infrastrukturo pridobila neposredno JCCM, (ii) ker je bil upravičenec izbran na podlagi odprtega postopka za oddajo javnega naročila, ki je bil izveden v skladu z veljavnimi pravili, (iii) ker finančni položaj družbe Telecom CLM po oddaji naročila ni bil boljši, kot bi bil brez oddaje naročila, in (iv) ker trg, do katerega je bil družbi Telecom CLM omogočen lažji dostop, ni bil dobičkonosen. Družba Telecom CLM nazadnje trdi, da tudi če je gospodarska prednost obstajala, Komisija te prednosti ni opredelila.

4.2.2 *Selektivnost, izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med državami članicami*

(69) Glede preostalih zahtev iz člena 107(1) PDEU družba Telecom CLM izpodbija, da je bila oddaja naročila selektivna, da je izkrivljala ali bi lahko izkrivljala konkurenco in da je vplivala na trgovino med državami članicami, saj Komisija ni zadostno dokazala ali pojasnila, zakaj so bili ti pogoji izpolnjeni.

4.3 **Združljivost domnevne pomoči**

(70) Družba Telecom CLM meni, da je bila domnevna pomoč združljiva z notranjim trgom.

4.3.1 *Člen 106(2) PDEU in odločba o storitvah splošnega gospodarskega pomena iz leta 2005*

(71) Družba Telecom CLM trdi, da tudi če bi Komisija ugotovila, da naročilo, oddano družbi Telecom CLM, ni izpolnjevalo vseh štirih pogojev iz sodbe Altmark, je bilo združljivo z notranjim trgom na podlagi člena 106(2) PDEU in odločbe o storitvah splošnega gospodarskega pomena iz leta 2005. Trdi, da ji je JCCM s podpisom pogodbe septembra 2010 zaupala opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena in da nadomestilo v višini 15,85 milijona EUR, ki ji je bilo izplačano, ni preseglo stroškov, ki jih je imela pri izpolnjevanju obveznosti javne službe, prevzetih s pogodbo. Po navedbah družbe Telecom CLM je oddaja naročila spadala na področje uporabe odločbe o storitvah splošnega gospodarskega pomena iz leta 2005, saj je bil njen povprečni letni promet pred obdavčitvijo v dveh letih pred oddajo naročila pod pragom 100 milijonov EUR, znesek nadomestila, ki ga je prejela, pa je bil nižji od praga 30 milijonov EUR, določenega v odločbi o storitvah splošnega gospodarskega pomena iz leta 2005.

4.3.2 *Člen 107(3), točka (c), PDEU in smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009*

(72) Pripombe družbe Telecom CLM glede združljivosti oddaje naročila na podlagi člena 107(3), točka (c), PDEU in smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v veliki meri povzemajo trditve, ki jih je Kraljevina Španija navedla v odgovoru na sklep o začetku postopka.

([32]) Štirje pogoji iz sodbe v zadevi Altmark so:
podjetje, ki prejema nadomestilo, mora dejansko izpolnjevati obveznosti javne službe, te obveznosti pa morajo biti jasno opredeljene;
merila, na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, morajo biti določena vnaprej ter objektivno in pregledno, da bi se preprečila ekonomska ugodnost, ki bi prejemniku dajala prednost v primerjavi s konkurenčnimi podjetji;
nadomestilo ne sme presegati tistega, kar je potrebno za kritje vseh ali dela stroškov, ki so nastali z izpolnjevanjem obveznosti javne službe, ob upoštevanju realiziranih prejemkov in razumnega dobička, in
če podjetje, ki se mu naloži izpolnjevanje obveznosti javne službe, v konkretnem primeru ni izbrano s postopkom oddaje javnega naročila, ki omogoča, da se izbere tisti ponudnik, ki lahko te storitve opravlja z najnižjimi stroški za skupnost, se mora raven potrebnega nadomestila določiti na podlagi analize stroškov, ki bi jih povprečno, dobro vodeno podjetje, ki je ustrezno opremljeno s prevoznimi sredstvi, zato da lahko zadosti zahtevam javne službe, imelo pri izpolnjevanju teh obveznosti ob upoštevanju realiziranih prejemkov in razumnega dobička zaradi izpolnjevanja teh obveznosti.

(73) Pripombe družbe Telecom CLM glede kartiranja ciljnih območij, ki ga je pripravila JCCM, in posvetovanj z deležniki so vsebinsko enake trditvam Kraljevine Španije, povzetim v oddelkih 3.3.1 in 3.3.2.

(74) V zvezi z odprtim postopkom za oddajo javnega naročila, ki ga je izvedla JCCM, družba Telecom CLM trdi, da je JCCM uporabila *kvalitativna* merila za oddajo v skladu s pravili o javnem naročanju, zlasti z Direktivo 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([33]) ter smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009. Trdi, da Komisija napačno razlaga pojem *ekonomsko najugodnejše ponudbe*, saj ga enači s pomenom *najnižje cene*. Vse nadaljnje trditve v zvezi s tem so vsebinsko popolnoma enake trditvam Kraljevine Španije, povzetim v oddelku 3.3.3.

(75) Pripombe družbe Telecom CLM glede tehnološke nevtralnosti razpisa, obveznosti veleprodajnega dostopa in klavzule o vračanju sredstev so prav tako vsebinsko popolnoma enake trditvam Kraljevine Španije, povzetim v oddelkih 3.3.4 in 3.3.5.

4.3.3 *Uredba o splošnih skupinskih izjemah*

(76) Družba Telecom CLM nadalje trdi, da je bil ukrep predmet retroaktivne uporabe uredbe o splošnih skupinskih izjemah in da so bile na dan začetka veljavnosti navedene uredbe 1. julija 2014 izpolnjene vse zahteve iz navedene uredbe. Meni, da uporaba uredbe o splošnih skupinskih izjemah zanjo ni bila izključena zaradi neporavnanega naloga za izterjavo nezakonite pomoči, ki ji je bila dodeljena v zadevi SA.27408 ([34]). Družba Telecom CLM v zvezi s tem trdi, da se člen 1(4), točka (a), uredbe o splošnih skupinskih izjemah uporablja le za sheme pomoči, ukrep pa je bil individualen ukrep. Poleg tega 1. julija 2014, ko je začela veljati uredba o splošnih skupinskih izjemah, torej ob njeni uporabi za ukrep, nalog za izterjavo v zvezi z nezakonito državno pomočjo v zadevi SA.27408 še ni obstajal, saj je bil končni sklep z nalogom za izterjavo v zadevi SA.27408 sprejet šele 1. oktobra 2014.

4.3.4 *Načelo iz sodne prakse Deggendorf*

(77) Družba Telecom CLM trdi, da pomoč, ki jo je prejela v zadevi SA.27408, in njeno nevračilo nista bila pomembna za združljivost ukrepa. Prav tako meni, da vračilo nezakonite pomoči, prejete v zadevi SA.27408, ni bilo več potrebno, saj je do maja 2013 vso opremo za oddajanje digitalne prizemne televizije, ki jo je imela v lasti, prenesla na JCCM.

5. **Ocena ukrepa**

5.1 **Obstoj državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU**

(78) V skladu s členom 107(1) PDEU „je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“.

(79) Ukrep se tako obravnava kot državna pomoč, če izpolnjuje naslednje kumulativne pogoje: (i) upravičenec do ukrepa mora biti „podjetje“, (ii) ukrep mora biti dodeljen iz državnih sredstev in pripisljiv državi, (iii) ukrep mora podjetju zagotoviti gospodarsko prednost, (iv) gospodarska prednost mora biti selektivna ter (v) ukrep vpliva na trgovino in konkurenco.

5.1.1 *Podjetje*

(80) Podjetja v smislu člena 107(1) PDEU so subjekti, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihov pravni status in način financiranja ([35]).

([33]) Direktiva 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, blaga in storitev (UL L 134, 30.4.2004, str. 114).
([34]) Glej opombo 16.
([35]) Sodba Sodišča z dne 10. januarja 2006, Cassa di Risparmio di Firenze SpA in drugi, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, točka 107.

(81) Neposredni upravičenec do ukrepa je družba Telecom CLM.

(82) Družbi Telecom CLM je bilo 17. avgusta 2010 oddano naročilo za vzpostavitev in upravljanje osnovnega širokopasovnega omrežja v nepokritih podeželskih okrožjih občin v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča v znesku 15,85 milijona EUR. Družba Telecom CLM je morala za JCCM razviti in vzpostaviti infrastrukturo osnovnega širokopasovnega omrežja, prav tako ji je bila podeljena pravica do upravljanja tega omrežja prvih pet let. Ta pravica do upravljanja omrežja je bila pozneje dvakrat podaljšana za eno leto do septembra 2019.

(83) Družba Telecom CLM je infrastrukturo neposredno uporabljala za zagotavljanje veleprodajnih storitev prosilcem za dostop in maloprodajnih širokopasovnih storitev, vključno z govorom po IP, končnim uporabnikom na ciljnih območjih. To je gospodarska dejavnost. Družba Telecom CLM se zato šteje za podjetje v smislu člena 107(1) PDEU.

5.1.2 *Državna sredstva in pripisljivost*

(84) Državna sredstva vključujejo vsa sredstva javnega sektorja ([36]), vključno s sredstvi subjektov znotraj države (decentraliziranih, zveznih, regionalnih ali drugih) ([37]), in v nekaterih okoliščinah sredstva zasebnih organov. V primerih, ko javni organ upravičencu dodeli prednost, je ukrep pripisljiv državi, tudi če je zadevni organ v razmerju do drugih javnih organov pravno samostojen.

(85) V zadevnem primeru sta ukrep enakovredno financirali španska nacionalna vlada in JCCM, subjekt znotraj države in javni organ na regionalni ravni, dodeljen pa je bil na podlagi povabila k predložitvi ponudb, ki ga je organizirala JCCM. Komisija zato ugotavlja, da je bil ukrep dodeljen iz državnih sredstev in pripisljiv Kraljevini Španiji.

5.1.3 *Gospodarska prednost*

(86) Prednost v smislu člena 107(1) PDEU je vsaka gospodarska korist, ki je podjetje pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi moglo pridobiti brez posredovanja države ([38]).

5.1.3.1 Nepooblastitev družbe Telecom CLM za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena

(87) V skladu s sodno prakso Altmark ([39]) državno financiranje opravljanja storitve splošnega gospodarskega pomena v smislu člena 106(2) PDEU ne pomeni prednosti v smislu člena 107(1) PDEU, če so izpolnjeni štirje glavni pogoji ([40]).

(88) Štirje pogoji iz sodbe v zadevi Altmark so:

(1) podjetje, ki prejema nadomestilo, mora dejansko izpolnjevati obveznosti javne službe, te obveznosti pa morajo biti jasno opredeljene;

(2) merila, na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, morajo biti določena vnaprej ter objektivno in pregledno, da bi se preprečila ekonomska ugodnost, ki bi prejemniku dajala prednost v primerjavi s konkurenčnimi podjetji;

(3) nadomestilo ne sme presegati tistega, kar je potrebno za kritje vseh ali dela stroškov, ki so nastali z izpolnjevanjem obveznosti javne službe, ob upoštevanju realiziranih prejemkov in razumnega dobička, in

(4) če podjetje, ki se mu naloži izpolnjevanje obveznosti javne službe, v konkretnem primeru ni izbrano s postopkom oddaje javnega naročila, ki omogoča, da se izbere tisti ponudnik, ki lahko te storitve opravlja z najnižjimi stroški za skupnost, se mora raven potrebnega nadomestila določiti na podlagi analize stroškov, ki bi jih povprečno, dobro vodeno podjetje, ki je ustrezno opremljeno s prevoznimi sredstvi, zato da lahko zadosti zahtevam javne službe, imelo pri izpolnjevanju teh obveznosti ob upoštevanju realiziranih prejemkov in razumnega dobička zaradi izpolnjevanja teh obveznosti.

([36]) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 1996, Air France/Komisija, T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194, točka 56.
([37]) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 6. marca 2002, Territorio Histórico de Álava in drugi/Komisija, združeni zadevi T-92/00 in 103/00, ECLI:EU:T:2002:61, točka 57.
([38]) Sodba Sodišča z dne 29. aprila 1999, Španija/Komisija, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, točka 41.
([39]) Glej opombo 31.
([40]) Glej opombo 32.

(89) Prvi pogoj določa, da mora biti upravičenec do mehanizma državnega financiranja storitve splošnega gospodarskega pomena uradno pooblaščen za opravljanje take storitve, njene obveznosti pa morajo biti jasno opredeljene.

(90) Vendar Kraljevina Španija meni, da storitev splošnega gospodarskega pomena ni bila dodeljena (glej oddelek 3.2). Družba Telecom CLM trdi, da je bilo naročilo, ki ji je bilo oddano, akt o pooblastitvi, s katerim ji je JCCM zaupala opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena (glej uvodno izjavo 67).

(91) Obstoj akta o pooblastitvi v skladu s prvim zgoraj navedenim pogojem iz sodbe Altmark zahteva, da se naloga javne službe dodeli z aktom, ki je lahko v obliki pogodbe. Vendar mora ta akt med drugim določati vsaj merila za izračun, nadzor in pregled nadomestila ter ureditve za preprečitev in izterjavo morebitnega previsokega nadomestila ([41]).

(92) Pogodba, sklenjena med JCCM in družbo Telecom CLM, ni vsebovala klavzule o vračanju sredstev, torej tudi ne ureditev za preprečitev in izterjavo morebitnega previsokega nadomestila. Mehanizem za vračanje sredstev je bil v pogodbo vključen šele julija 2011 kot odziv na posredovanje CMT, tj. skoraj eno leto po oddaji naročila in podpisu pogodbe avgusta oziroma septembra 2010.

(93) Poleg tega se naročilo, oddano družbi Telecom CLM, ne nanaša na dodelitev storitve splošnega gospodarskega pomena ali drugih obveznosti javne službe tej družbi niti ne določa meril za izračun, nadzor in pregled nadomestila, ki ji ga je treba plačati za opravljanje navedene storitve. To tudi kaže, da JCCM ob oddaji naročila družbi Telecom CLM tej družbi ni nameravala dodeliti storitve splošnega gospodarskega pomena ali drugih obveznosti javne službe. Zato ni mogoče šteti, da je JCCM družbi Telecom CLM ob oddaji naročila na podlagi javnega razpisa in podpisu pogodbe zaupala opravljanje obveznosti javne službe.

(94) Če katero koli od teh meril ni izpolnjeno, se zaradi kumulativne narave štirih meril iz sodbe v zadevi Altmark šteje, da nadomestilo pomeni prednost v smislu člena 107(1) PDEU. Ker v tej zadevi vsaj eno od štirih meril iz sodbe Altmark ni izpolnjeno, Komisija ugotavlja, da je treba trditev, da je JCCM z oddanim naročilom družbi Telecom CLM dodelila opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena, zavrniti.

5.1.3.2 Oddaja naročila kot gospodarska prednost

(95) JCCM je družbi Telecom CLM oddala naročilo za vzpostavitev osnovnega širokopasovnega omrežja, ki naj bi ga neposredno pridobila JCCM, in upravljanje tega omrežja za pet let z možnostjo podaljšanja za dodatni dve leti, pri čemer je ekonomsko tveganje prevzela družba Telecom CLM. Družbi Telecom CLM je bilo dodeljenih 15,85 milijona EUR, izplačanih v petih obrokih med 20. aprilom 2012 in 26. novembrom 2012 po dokončanju vzpostavitve osnovne širokopasovne infrastrukture.

(96) Tako je družba Telecom CLM poleg zneska, dodeljenega za postavitev osnovnega širokopasovnega omrežja, ki ga je pridobila JCCM, pridobila pravico do upravljanja omrežja za vsaj pet let in bila tako upravičena do gospodarskih koristi uporabe tega omrežja za zagotavljanje veleprodajnih in tudi maloprodajnih storitev.

(97) Komisija meni, da je na podlagi računov, ki jih je družba Telecom CLM izdala JCCM v okviru postavitve osnovnega širokopasovnega omrežja, ob upoštevanju študij stroškov za postavitev osnovnega širokopasovnega omrežja na ciljnih območjih, ki jih je izvedla JCCM (glej uvodno izjavo 13), ter glede na navedbe Kraljevine Španije in družbe Telecom CLM cena 15,85 milijona EUR, po kateri je bilo naročilo oddano, načeloma krila stroške vzpostavitve osnovnega širokopasovnega omrežja. Vendar družba Telecom CLM ni le vzpostavila omrežja, ampak je lahko še vsaj pet let tudi uživala gospodarske koristi osnovnega širokopasovnega omrežja, tj. komercialnega zagotavljanja storitev veleprodajnega dostopa operaterjem elektronskih komunikacij in osnovnih širokopasovnih maloprodajnih storitev končnim uporabnikom, vključno s storitvami govora prek IP.

([41]) Glej Sporočilo Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL C 8, 11.1.2012, str. 4), odstavek 52.

(98) Operaterji, ki infrastrukturo, za katero je bila zagotovljena pomoč, uporabljajo za zagotavljanje storitev končnim uporabnikom, pridobijo prednost, če jim uporaba infrastrukture zagotavlja gospodarsko korist, ki je pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi pridobili. ([42]) V primeru širokopasovne infrastrukture imajo operaterji, ki za zagotavljanje storitev končnim uporabnikom uporabljajo javno financirano infrastrukturo, prednost, če je znesek, ki ga plačajo za pravico do uporabe infrastrukture, nižji od zneska, ki bi ga za primerljivo infrastrukturo plačali pod običajnimi tržnimi pogoji ([43]).

(99) Na podlagi oddaje naročila je družba Telecom CLM vzpostavila omrežje na stroške JCCM ter pridobila pravico do brezplačnega upravljanja in uporabe osnovnega širokopasovnega omrežja JCCM za najmanj pet let. Operaterji/lastniki širokopasovne infrastrukture pod običajnimi tržnimi pogoji ustvarjajo prihodke z dajanjem svojega omrežja na voljo drugim operaterjem ali z zagotavljanjem maloprodajnih storitev končnim uporabnikom. Poleg tega prosilci za dostop operaterjem/lastnikom omrežja plačujejo cene veleprodajnega dostopa, da lahko uporabljajo širokopasovno infrastrukturo. Zato bi lahko JCCM imela prihodke od dajanja postavljenega omrežja na voljo prosilcem za dostop in zagotavljanja storitev končnim uporabnikom. Enako je veljalo tudi za družbo Telecom CLM, ki je za lastno gospodarsko korist končnim uporabnikom prodajala širokopasovne maloprodajne storitve, vključno z govorom po IP, tretjim osebam pa veleprodajne storitve.

(100) Kraljevina Španija in družba Telecom CLM trdita, da družba Telecom CLM ni pridobila gospodarske prednosti v smislu člena 107(1) PDEU, ker je JCCM neposredno pridobila infrastrukturo, ki naj bi jo razvila navedena družba, ker je odprti postopek za oddajo javnega naročila zagotavljal, da so bila sredstva, dodeljena družbi Telecom CLM, omejena na najmanjši potrebni znesek, ker finančni položaj navedene družbe po oddaji naročila ni bil boljši kot prej in ker osnovno širokopasovno omrežje, ki ga je upravljala družba Telecom CLM, ni bilo dobičkonosno (glej uvodne izjave 51 do 54 in 68).

(101) Kot je opisano zgoraj (glej uvodne izjave 95 do 99), je postavljeno novo osnovno širokopasovno omrežje sicer pridobila neposredno JCCM in ne družba Telecom CLM, vendar je bila tej družbi dodeljena izključna pravica do upravljanja omrežja za pet let, zato je zaradi oddanega naročila pridobila gospodarsko prednost.

(102) Kar zadeva trditev, da osnovno širokopasovno omrežje, ki ga je družba Telecom CLM upravljala pet let in še dodatni dve leti, ni bilo dobičkonosno, Kraljevina Španija in družba Telecom CLM te trditve nista podkrepili z dokazi. Ta trditev nikakor ni upoštevna za ugotovitev obstoja gospodarske prednosti za družbo Telecom CLM ob oddaji naročila. Odločilnega pomena je vprašanje, ali so javni organi ravnali tako, kot bi v podobnem položaju ravnal udeleženec v tržnem gospodarstvu. Vendar udeleženec v tržnem gospodarstvu, ki bi bil v podobnem položaju kot JCCM, operaterju osnovnega širokopasovnega omrežja, ki ga je treba še vzpostaviti, ne bi podelil pravice do brezplačne uporabe te infrastrukture za pet let in še dodatni dve leti za njegovo gospodarsko korist po tržni ceni. Udeleženec v tržnem gospodarstvu, ki bi bil v podobnem položaju kot JCCM, bi si prizadeval čim bolj povečati lastno gospodarsko korist. Vendar Kraljevina Španija ni predložila dokazov, da bi udeleženec v tržnem gospodarstvu podelil pravico do uporabe širokopasovne infrastrukture brez kakršnega koli plačila. Pač pa je iz razpoložljive dokumentacije razvidno, da je lahko družba Telecom CLM v okviru naročila, ki ji je bilo oddano, upravljala infrastrukturo ter proti plačilu na lastno odgovornost in za lastno gospodarsko korist zagotavljala storitve, vključno z govorom po IP, prosilcem za veleprodajni dostop in končnim uporabnikom, ne da bi JCCM, tj. lastniku, plačala nadomestilo po tržni ceni.

(103) Komisija nadalje ugotavlja, da bi se lahko s konkurenčnim, preglednim, nediskriminatornim in brezpogojnim postopkom za oddajo javnega naročila pod določenimi pogoji odpravila pomoč v primeru koncesije za upravljanje infrastrukture, med drugim, če se pravica dodeli za pozitivno ceno. Vendar povabilo k predložitvi ponudb ne zanika obstoja gospodarske prednosti za družbo Telecom CLM, saj v tem povabilu ni bilo pozitivne cene za upravljanje infrastrukture, ki naj bi jo upravičenec plačal lastniku infrastrukture. Oddano naročilo je družbi Telecom CLM omogočilo, da je pet let in še dodatni dve leti opravljala gospodarsko dejavnost, tj. upravljanje in uporabo infrastrukture za lastno gospodarsko korist pod pogoji, ki sicer niso na voljo na trgu.

([42]) Glej Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči po členu 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL C 262, 19.7.2016, str. 1) (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o pojmu državne pomoči), odstavek 223.

([43]) Glej obvestilo o pojmu državne pomoči (opomba 42), odstavek 223.

(104) Kar zadeva finančni položaj upravičenca po izvedenem ukrepu in njegov hipotetični finančni položaj, če ukrep ne bi bil sprejet, Komisija meni, da upoštevanje tega splošnega načela ne spremeni rezultata analize obstoja gospodarske prednosti za družbo Telecom CLM. Kraljevina Španija in družba Telecom CLM trdita, da nadomestilo, plačano družbi Telecom CLM, ni preseglo njenih stroškov in da torej ta družba po oddaji naročila septembra 2010 ni imela koristi od boljšega finančnega položaja. Vendar to stališče ne upošteva dejstva, da je bila družbi Telecom CLM dodeljena tudi pravica do upravljanja in uporabe osnovne širokopasovne infrastrukture za lastno gospodarsko korist za obdobje petih let in še dodatni dve leti, ne da bi JCCM, tj. lastniku, plačala nadomestilo po tržni ceni.

(105) Komisija zato ugotavlja, da je JCCM z oddajo naročila družbi Telecom CLM tej družbi dodelila prednost, ki pod običajnimi tržnimi pogoji ne bi bila na voljo.

5.1.4 *Selektivnost*

(106) Ukrep državne pomoči spada na področje uporabe člena 107(1) PDEU, če se z njim daje prednost „posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“. Z ukrepom se daje prednost družbi Telecom CLM kot edinemu prejemniku.

(107) Ukrep je namenjen enemu samemu podjetju, dejavnemu v sektorju elektronskih komunikacij, pri čemer so izključena vsa druga podjetja, dejavna v tem sektorju. Poleg tega je ukrep omejen na uporabo s strani operaterjev osnovnih širokopasovnih omrežij in se ne nanaša na upravljanje splošne infrastrukture, ki bi bila na nediskriminatorni podlagi dostopna vsakomur.

(108) Ker se ta zadeva nanaša na ukrep individualne pomoči, opredelitev gospodarske prednosti (glej uvodne izjave 95 do 105) zadostuje za utemeljitev domneve, da je ukrep selektiven ([44]). Nikakor se ne zdi, da imajo druga podjetja v istem sektorju ali drugih sektorjih v primerljivem dejanskem in pravnem položaju enako prednost.

(109) Komisija zato ugotavlja, da je bil ukrep selektiven.

5.1.5 *Vpliv na trgovino in konkurenco*

(110) Javna podpora podjetjem pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU le, če „izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco“, in le, če „prizadene trgovino med državami članicami“. V skladu s sodno prakso sodišč Unije je pojem „vpliv na trgovino med državami članicami“ povezan s pojmom izkrivljanja konkurence, oba pa sta pogosto neločljivo povezana. V zvezi s tem je Sodišče navedlo, da „[z]lasti kadar pomoč države članice okrepi položaj nekaterih podjetij v primerjavi z drugimi konkurenčnimi podjetji v trgovini znotraj Skupnosti, se šteje, da pomoč vpliva na ta zadnja podjetja“ ([45]).

(111) Širokopasovni sektor v Španiji ima dostop do znatnega zasebnega financiranja za razvoj in upravljanje osnovnih širokopasovnih omrežij po vsej državi. Vpliv na trgovino in izkrivljanje konkurence zato nista izključena.

(112) Razvoj in upravljanje infrastrukture za osnovna širokopasovna omrežja sta storitev v liberaliziranem sektorju, kjer običajno obstaja ali bi lahko obstajala konkurenca. Družba Telecom CLM je dejavna v tem sektorju, JCCM pa ji je dodelila finančno prednost, ki bi lahko izboljšala njen konkurenčni položaj v primerjavi z drugimi podjetji, dejavnimi v tem sektorju.

([44]) Glej sodbe Komisija/MOL, C-15/14 P, ECLI:EU:C:2015:362, točka 60; Belgija/Komisija, C-270/15 P, ECLI:EU:C:2016:489, točka 49, in Grčija/Komisija, T-314/15, ECLI:EU:T:2017:903, točka 79.

([45]) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 4. aprila 2001, Regione Friuli Venezia Giulia/Komisija, T-288/97, ECLI:EU:T:2001:115, točka 41.

(113) S posredovanjem JCCM pri razvoju in upravljanju osnovnega širokopasovnega omrežja v 461 podeželskih in nepokritih okrožjih občin v avtonomni skupnosti so se spremenili obstoječi tržni pogoji. Zaradi ukrepa so lahko fizične osebe in podjetja s sedežem na teh območjih izbrali osnovne širokopasovne storitve, ki jih je zagotavljala družba Telecom CLM, vključno z govorom po IP, namesto drugih, morda tudi dražjih alternativnih tržnih rešitev, kot so satelitske povezave.

(114) Podjetja, dejavna na področju razvoja in upravljanja infrastrukture za osnovna širokopasovna omrežja ter zagotavljanja maloprodajnih širokopasovnih storitev, lahko konkurirajo v trgovini znotraj Unije, saj so številna dejavna v več kot eni državi članici. Trgi elektronskih komunikacijskih storitev (vključno s trgi veleprodajnega in maloprodajnega širokopasovnega dostopa) so odprti za konkurenco med operaterji in ponudniki storitev. Zato se lahko šteje, da finančna prednost družbe Telecom CLM vpliva na druga podjetja, dejavna na teh trgih in v več kot eni državi članici.

(115) Komisija zato ugotavlja, da je ukrep lahko izkrivljal konkurenco in vplival na trgovino med državami članicami.

5.1.6 *Sklep*

(116) Komisija ugotavlja, da je ukrep pomenil državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

5.2 **Zakonitost pomoči**

(117) Kraljevina Španija ukrepa ni priglasila Komisiji v skladu s členom 108(3) PDEU (glej uvodno izjavo 30). Komisija zato ugotavlja, da je bila pomoč nezakonita.

5.3 **Združljivost pomoči**

(118) Komisija je ocenila združljivost pomoči v skladu s členom 107(3), točka (c), PDEU in na podlagi smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 in ne v skladu s členom 106(2) PDEU ali na podlagi uredbe o splošnih skupinskih izjemah ([46]).

(119) Člen 106(2) PDEU zagotavlja pravno podlago za oceno združljivosti državne pomoči za storitve splošnega gospodarskega pomena. V njem je navedeno, da se podjetja, pooblaščena za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, oziroma podjetja, ki imajo značaj dohodkovnega monopola, ravnajo po pravilih o konkurenci. Vendar je Komisija ugotovila, da družba Telecom CLM, ko ji je JCCM avgusta 2010 oddala naročilo, ni bila pooblaščena za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena. Poleg tega je Komisija ugotovila, da družbi Telecom CLM ob oddaji naročila niso bile zaupane nobene druge obveznosti javne službe, pogodba pa ni vključevala niti mehanizma nadomestil niti meril za izračun, spremljanje in pregled nadomestila (glej uvodne izjave 87 do 94).

(120) V skladu s členom 58(1) uredbe o splošnih skupinskih izjemah ([47]) se navedena uredba uporablja za individualno pomoč, dodeljeno pred začetkom njene veljavnosti, če pomoč izpolnjuje vse pogoje iz navedene uredbe, razen člena 9. V skladu s takrat veljavnim členom 52(1) uredbe o splošnih skupinskih izjemah je pomoč za naložbe v razvoj širokopasovnega omrežja združljiva z notranjim trgom v skladu s členom 107(3) PDEU in izvzeta iz obveznosti priglasitve iz člena 108(3) PDEU, če so izpolnjeni pogoji iz člena 52 uredbe o splošnih skupinskih izjemah in poglavja I navedene uredbe. V skladu s členom 52(2) uredbe o splošnih skupinskih izjemah so upravičeni le naložbeni stroški. Vendar družba Telecom CLM ni postala lastnica postavljenega osnovnega širokopasovnega omrežja (glej uvodno izjavo 10), zato Komisija meni, da ni imela naložbenih stroškov. Poleg tega je bilo treba v skladu s členom 52(3) uredbe o splošnih skupinskih izjemah izvesti odprto javno posvetovanje, da bi se preverilo, ali so ciljna območja dejansko „bele lise“ za osnovne širokopasovne povezave. Ker je JCCM izvedla le dvostranska posvetovanja z vsemi operaterji širokopasovnih omrežij, za katere je vedela, da so dejavni v regiji (glej uvodno izjavo 12), tudi ta zahteva iz uredbe o splošnih skupinskih izjemah ni bila izpolnjena. Zato ukrep ne spada na področje uporabe uredbe o splošnih skupinskih izjemah.

([46]) Glej opombo 21.
([47]) Glej opombo 21.

(121) V skladu s členom 107(3), točka (c), PDEU se lahko „pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi“, šteje za združljivo z notranjim trgom. Poleg tega so smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 ([48]) standard za oceno državne pomoči za postavitev osnovnih širokopasovnih omrežij, dodeljene med 1. oktobrom 2009 in 26. januarjem 2013.

(122) Za združljivost morata biti izpolnjena dva pogoja: prvič, pomoč mora biti namenjena pospeševanju razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij in, drugič, pomoč ne sme spreminjati trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi ([49]).

(123) V okviru prvega pogoja Komisija preuči:

(a) gospodarsko dejavnost, h kateri pomoč prispeva;

(b) spodbujevalni učinek pomoči, in sicer zmožnost pomoči, da spremeni ravnanje zadevnih podjetij tako, da izvajajo dodatno dejavnost, ki je ne bi izvajala brez pomoči ali bi jo izvajala omejeno ali na drugačen način ali na drugi lokaciji;

(c) obstoj kršitve katere koli določbe prava Unije v zvezi s pomočjo.

(124) V okviru drugega pogoja Komisija oceni pozitivne učinke pomoči na razvoj dejavnosti, ki jih namerava podpreti, in negativne učinke, ki bi jih ukrep lahko imel na notranji trg, v smislu izkrivljanja konkurence in škodljivih učinkov ukrepa na trgovino. V zvezi s tem Komisija oceni:

(a) pozitivne učinke pomoči;

(b) ali je pomoč potrebna in usmerjena v obravnavanje razmer, v katerih lahko zagotovi znatne izboljšave, ki jih trg sam ne more doseči, na primer z odpravo posledic nedelovanja trga ali obravnavanjem pomembnih neenakosti;

(c) ali je pomoč ustrezen instrument politike za doseganje njenega cilja;

(d) ali je pomoč sorazmerna in omejena na najmanjši potrebni znesek za doseganje njenega cilja in spodbujanje dodatnih naložb ali dejavnosti na zadevnem območju;

(e) negativne učinke pomoči na konkurenco in trgovino med državami članicami.

(125) Nazadnje Komisija pretehta ugotovljene negativne učinke pomoči na notranji trg in pozitivne učinke pomoči na podprte gospodarske dejavnosti.

Prvi pogoj

5.3.1 *Pospeševanje razvoja gospodarske dejavnosti*

(126) Z ukrepom se je podprl razvoj gospodarskih dejavnosti postavitve in upravljanja osnovnega širokopasovnega omrežja ter zagotavljanja maloprodajnih širokopasovnih storitev v okrožjih občin v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča, kjer širokopasovni dostop ni bil na voljo in kjer postavitev širokopasovnega omrežja ni bila niti pričakovana niti načrtovana (glej uvodno izjavo 12). Izrecni namen ukrepa je bil, da upravičenec tudi zagotavlja širokopasovne storitve končnim uporabnikom na maloprodajni ravni (glej uvodno izjavo 10) ter končnim uporabnikom na takih območjih zagotovi razpoložljivost širokopasovnih storitev s hitrostjo prenosa vsaj 2 Mbit/s in hitrostjo nalaganja vsaj 512 Kbit/s (glej uvodno izjavo 17). Upravičenec je moral ponuditi tudi govor po IP in zagotoviti omrežno povezovalno točko, na kateri bi tretji operaterji imeli veleprodajni dostop do omrežja (glej uvodno izjavo 18). Z ukrepom so se torej obravnavale razmere na trgu, ki so potrošnikom in podjetjem na ciljnih območjih preprečevale dostop do elektronskih komunikacijskih storitev, s čimer se je povečala gospodarska konkurenčnost ciljnih območij.

([48]) Glej opombo 6.
([49]) Sodba Sodišča z dne 22. septembra 2020, Avstrija/Komisija, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, točka 19.

(127) Komisija priznava, da je ukrep s podpiranjem razpoložljivosti osnovnega širokopasovnega omrežja in storitev na teh ciljnih območjih ter z naložitvijo obveznosti upravičencu, da omogoči (i) zagotavljanje širokopasovnih storitev končnim uporabnikom s hitrostjo prenosa vsaj 2 Mbit/s in hitrostjo nalaganja vsaj 512 Kbit/s, vključno z govorom po IP, (ii) veleprodajni dostop do osnovnega širokopasovnega omrežja prek omrežne povezovalne točke, prispeval k razvoju teh gospodarskih dejavnosti.

5.3.2 *Spodbujevalni učinek*

(128) Komisija je preučila, ali bi bilo zagotavljanje osnovnega širokopasovnega omrežja, vključno z maloprodajnimi širokopasovnimi storitvami, tudi govorom po IP, končnim uporabnikom za pet let in še dodatni dve leti, izvedeno v istem časovnem okviru, če državna pomoč ne bi bila dodeljena ([50]).

(129) Analiza trga in posvetovanja z vsemi prizadetimi deležniki, ki jih je JCCM izvedla pred začetkom postopka za oddajo javnega naročila, so pokazali, da na ciljnih območjih ni bilo obstoječe širokopasovne infrastrukture in da na teh območjih v treh do štirih letih po posvetovanjih niso bile načrtovane naložbe v razvoj širokopasovnih povezav (glej uvodno izjavo 12). S tem se je zagotovilo, da je ukrep zajemal samo okrožja občin v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča, ki ob začetku delovanja podprtega osnovnega širokopasovnega omrežja septembra 2012 niso imela širokopasovne pokritosti. Zato maloprodajne širokopasovne storitve, vključno z govorom po IP, brez ukrepa ne bi bile na voljo končnim uporabnikom na ciljnih območjih.

(130) Poleg tega Kraljevina Španija in upravičenec trdita, da upravljanje osnovnega širokopasovnega omrežja na ciljnih območjih ni bilo dobičkonosno (glej uvodni izjavi 51 in 68). Komisija zato meni, da upravljanje osnovnega širokopasovnega omrežja, vključno z zagotavljanjem širokopasovnih storitev končnim uporabnikom na ciljnih območjih, tudi govora po IP, brez pomoči ne bi bilo zagotovljeno v istem časovnem okviru in da je pomoč zato spremenila naložbene odločitve operaterjev, ki so predložili ponudbe, vključno z družbo Telecom CLM.

(131) Zato Komisija ugotavlja, da je imel ukrep spodbujevalni učinek.

5.3.3 *Skladnost z drugimi določbami prava Unije*

(132) Če ukrep državne pomoči, z njim povezani pogoji ali dejavnost, ki se je z njim financirala, pomenijo kršitev določbe ali splošnih načel prava Unije, pomoči ni mogoče razglasiti za združljivo z notranjim trgom.

(133) Komisija ni seznanjena z nobeno morebitno kršitvijo prava Unije, zaradi katere ukrepa ne bi bilo mogoče razglasiti za združljivega z notranjim trgom.

Drugi pogoj

5.3.4 *Pozitivni učinki pomoči*

(134) Vseh 461 ciljnih območij ukrepa je bilo podeželskih okrožij občin v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča, ki imajo v povprečju le 35 prebivalcev. JCCM je družbi Telecom CLM dodelila pomoč le za postavitev in upravljanje osnovnega širokopasovnega omrežja na teh območjih, kjer končni uporabniki še niso imeli dostopa do maloprodajnih širokopasovnih storitev in kjer uvedba širokopasovnega omrežja do začetka delovanja podprtega osnovnega širokopasovnega omrežja septembra 2012 ni bila niti pričakovana niti načrtovana (glej uvodno izjavo 12), pri čemer sta bila postavitev in upravljanje neločljivo povezana, ker je naročilo, oddano na podlagi javnega razpisa, brez možnosti delitve zajemalo oboje. Z ukrepom se je zagotovilo, da imajo končni uporabniki na teh območjih od začetka delovanja omrežja septembra 2012 dostop do osnovnih širokopasovnih storitev s hitrostjo prenosa vsaj 2 Mbit/s in hitrostjo nalaganja vsaj 512 Kbit/s, vključno z govorom po IP (glej uvodno izjavo 17). Družba Telecom CLM je dvakrat izboljšala delovanje omrežja, prvič 28. aprila 2014 na hitrost prenosa vsaj 5 Mbit/s in nato 4. maja 2018 na vsaj 10 Mbit/s (glej uvodno izjavo 29).

([50]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 50.

(135) Vsesplošen in cenovno ugoden dostop do širokopasovnih omrežij in storitev je bil že leta 2010 ključnega pomena za prispevek širokopasovne tehnologije k rasti in inovacijam v vseh sektorjih gospodarstva ter k socialni in teritorialni koheziji.

(136) Komisija je takrat dosledno razlikovala med območji, na katerih ni bilo širokopasovne infrastrukture ali ni bilo verjetno, da bo ta razvita v bližnji prihodnosti (bele lise), območji, na katerih je bil prisoten samo en operater širokopasovnega omrežja (sive lise), in območji, na katerih sta bila prisotna vsaj dva ali več ponudnikov širokopasovnih omrežij (črne lise) ([51]). V skladu s svojo politiko je podporo za postavitev širokopasovnih omrežij na podeželskih in slabo pokritih „belih lisah“ vedno obravnavala kot skladno z obstoječimi politikami Unije, saj spodbuja teritorialno, socialno in ekonomsko kohezijo ter odpravlja nedelovanje trga ([52]).

(137) Države članice z zagotavljanjem finančne podpore za zagotavljanje širokopasovnih storitev na območjih, kjer širokopasovne povezave niso bile na voljo in na katerih zasebni vlagatelji v bližnji prihodnosti, kar se na splošno razume kot obdobje treh let ([53]), niso načrtovali uvedbe take infrastrukture, uresničujejo konkretne cilje na področju kohezije in gospodarskega razvoja. Zato je bilo posredovanje Kraljevine Španije v skladu s skupnim interesom.

(138) Poleg tega je Komisija marca 2010 v svoji strategiji Evropa 2020 ([54]) predstavila vodilno pobudo Evropska digitalna agenda, katere cilj je „poskrbeti, da bo enotni digitalni trg, ki se opira na hitre in ultra hitre internetne povezave ter interoperabilne aplikacije, dal trajne gospodarske in družbene koristi, in zagotoviti, da bomo do leta 2013 vsi imeli dostop do širokopasovne internetne povezave, do leta 2020 pa dostop do veliko hitrejših internetnih povezav (30 Mbit/s ali hitrejše), ter da bi se poleg tega polovica ali več evropskih gospodinjstev lahko naročila na internetne povezave s hitrostjo nad 100 Mbit/s“ ([55]) (poudarek dodan). Ta cilj je bil podkrepljen z zavezo Komisije k „spodbujanj[u] dostopa do interneta in njegove uporabe pri vseh evropskih državljanih, zlasti z ukrepi v podporo digitalnemu opismenjevanju in dostopnosti digitalnih vsebin“ ([56]).

(139) S pomočjo, ki jo je dodelila JCCM, se je torej spodbujala in uresničevala teritorialna, socialna in ekonomska kohezija. Poleg tega je pomoč prispevala k doseganju cilja digitalne agende, da se do leta 2013 vsem zagotovi širokopasovni dostop.

(140) Komisija zato ugotavlja, da je pomoč pozitivno vplivala na ciljna območja.

5.3.5 *Nujnost pomoči: nezagotavljanje storitve na trgu zaradi nedelovanja trga*

(141) Državna pomoč se lahko šteje za nujno, če lahko zagotovi znatno izboljšavo, ki je trg sam ne zagotavlja. Z ukrepi državne pomoči se lahko pod nekaterimi pogoji odpravi nedelovanje trga ter s tem izboljša učinkovito delovanje trgov in okrepi konkurenčnost.

(142) Nedelovanje trga pomeni, da trg, prepuščen samemu sebi, tj. brez javnega posredovanja, ne zagotavlja pozitivnih rezultatov za družbo. To se lahko na primer zgodi, kadar se ne izvedejo nekatere naložbe, čeprav je gospodarska korist za družbo večja od njihovih stroškov.

(143) Ciljna območja ukrepa so bila okrožja občin v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča, kjer končni uporabniki niso imeli dostopa do osnovnih širokopasovnih storitev in kjer uvedba širokopasovnega omrežja do začetka delovanja podprtega osnovnega širokopasovnega omrežja septembra 2012 ni bila niti pričakovana niti načrtovana (glej uvodno izjavo 12).

(144) V zvezi s tem je JCCM zagotovila razpoložljivost osnovnega širokopasovnega omrežja in maloprodajnih širokopasovnih storitev na ciljnih območjih, vključno z govorom po IP, ki ne bi bila zagotovljena brez podpore v okviru ukrepa. Uresničljivi prihodki od uporabe omrežja in zagotavljanja maloprodajnih storitev, vključno z govorom po IP, so bili na ciljnih območjih ukrepa veliko bolj omejeni kot drugje v Španiji, in sicer zaradi zelo majhnega števila prebivalcev na zadevnih ciljnih območjih, ki so v povprečju imela le 35 prebivalcev, skupaj pa 16 000 prebivalcev. Ker je najvišji proračun, ki je bil na voljo za projekt, znašal 16 milijonov EUR, je bilo 461 ciljnih območij razdeljenih na 311 območij obvezne pokritosti in 150 dodatnih neobveznih območij (glej uvodno izjavo 13).

([51]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavka 37 in 40.
([52]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 41.
([53]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 42.
([54]) Sporočilo Komisije – Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast, COM(2010) 2020 final z dne 3. marca 2020 (v nadaljnjem besedilu: sporočilo „Evropa 2020“).
([55]) Sporočilo „Evropa 2020“, stran 14.
([56]) Prav tam.

(145) Kar zadeva položaj končnih uporabnikov na ciljnih območjih ukrepa, ki v letu 2010 sploh niso imeli širokopasovnega dostopa, je ukrep prispeval k cilju širokopasovnega dostopa za vse do leta 2013. To je bilo potrebno za uresničitev enotnega digitalnega trga in zagotovitev, da se lahko vsi prebivalci vključijo vanj in uživajo njegove koristi. Poleg tega, kot je navedeno v uvodni izjavi 136, Komisija meni, da se s podporo za postavitev širokopasovnega omrežja na podeželskih in manj pokritih „belih lisah“ spodbuja teritorialna, socialna in ekonomska kohezija ter odpravlja nedelovanje trga.

(146) Kar zadeva ugotovitev JCCM, da je bilo vseh 461 ciljnih območij „belih lis“ v smislu smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009, Komisija meni, da je Kraljevina Španija dokazala, da je bila ta ugotovitev JCCM utemeljena. Po mnenju Kraljevine Španije ugotovitve iz sklepa CMT in rezultati kartiranja JCCM niso bili protislovni (glej uvodno izjavo 58). Kraljevina Španija je pojasnila, da je JCCM vseh 461 ciljnih območij opredelila na ravni okrožij občin. Čeprav so bila nekatera od teh okrožij del širših območij, katerih deli so že bili pokriti z osnovnimi širokopasovnimi omrežji, pa to ni veljalo za posamezna okrožja, ki so sestavljala 461 ciljnih območij. Nasprotno pa sklep CMT temelji na analizi na ravni občine, pri čemer je bilo območje opredeljeno kot „siva lisa“, če je obstoječa širokopasovna pokritost v občini zajemala 50 % prebivalstva ali več (tudi če je bila pokritost nekaterih okrožij v zadevni občini manjša).

(147) Komisija zato ugotavlja, da je bila pomoč potrebna za podporo razvoju zadevnih gospodarskih dejavnosti in je zagotovila znatno izboljšanje na podeželskih in manj pokritih „belih lisah“ v smislu smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009, ki ga trg sam ne bi zagotovil. Z ukrepom se je torej obravnavalo nedelovanje trga na ciljnih območjih.

5.3.6 *Ustreznost državne pomoči kot instrumenta politike*

(148) Pomoč je bila ustrezen instrument politike za obravnavanje težave nezagotavljanja storitve na trgu zaradi nedelovanja trga.

(149) Kot je bilo potrjeno v tržni analizi in posvetovanjih s prizadetimi deležniki, ki jih je JCCM opravila pred objavo razpisa, je bila težava vseh 461 zadevnih ciljnih območij ta, da niso imela širokopasovne pokritosti in da udeleženci na trgu v treh do štirih letih po posvetovanjih niso načrtovali zagotavljanja osnovnih širokopasovnih storitev na teh območjih.

(150) Po navedbah Kraljevine Španije predhodna ureditev ni zagotavljala zadostnih naložb za zmanjšanje digitalne vrzeli na teh ciljnih območjih avtonomne skupnosti.

(151) Čeprav lahko predhodna ureditev olajša učinkovito konkurenco, zlasti na proizvodnih in geografskih trgih, na katerih je bilo podjetje določeno kot podjetje s pomembno tržno močjo, ne bi bila zadosten instrument za omogočanje zagotavljanja širokopasovnih storitev na ciljnih območjih projekta. Za ta območja sta bila značilna neobstoj širokopasovnih omrežij in komercialnih naložbenih načrtov ter pomanjkanje razpoložljivosti maloprodajnih širokopasovnih storitev, saj naj bi bila donosnost naložb na teh območjih še posebno nizka zaradi zelo razpršenih lokacij številnih ciljnih območij in zelo majhnega števila prebivalcev na teh območjih, ki so imela v povprečju le 35 prebivalcev.

(152) Podobno lahko ukrepi na strani povpraševanja v korist širokopasovnih storitev (kot so kuponi za končne uporabnike) pozitivno prispevajo k gostoti širokopasovnih povezav in bi jih bilo treba spodbujati kot alternativo ali dopolnilo drugim javnim ukrepom. Vendar v zadevnem primeru ne bi mogli rešiti pomanjkanja širokopasovnih povezav, saj je bilo treba infrastrukturo še vzpostaviti, število prebivalcev ciljnih območij pa je bilo tako majhno, da z ukrepi na strani povpraševanja ne bi bilo mogoče privabiti zasebnih naložb v osnovno širokopasovno infrastrukturo na 461 ciljnih območjih.

(153) Ker se je dobičkonosnost postavitve in upravljanja osnovnega širokopasovnega omrežja na ciljnih območjih štela za negativno, JCCM ni videla druge možnosti, kot da dodeli javna sredstva za zagotovitev maloprodajnih storitev na ciljnih območjih.

(154) Komisija zato ugotavlja, da je bila državna pomoč ustrezen instrument politike za odpravo nedelovanja trga na teh območjih.

5.3.7 *Sorazmernost: omejitev pomoči na najmanjšo potrebno*

(155) Pomoč se šteje za sorazmerno, če je njen znesek omejen na najmanjši potrebni znesek in je morebitno izkrivljanje konkurence čim manjše. Pri ocenjevanju sorazmernosti ukrepov na „belih lisah“ v skladu s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009 je moralo biti izpolnjenih več potrebnih pogojev, da bi se čim bolj zmanjšala zadevna državna pomoč in morebitno izkrivljanje konkurence:

5.3.7.1 Podrobna analiza kartiranja in pokritosti

(156) Države članice morajo jasno določiti, za katera geografska območja se bo uporabljal zadevni ukrep pomoči ([57]). Z vzporedno izvedbo analize prevladujočih konkurenčnih pogojev in strukture na danem območju ter s posvetovanjem z vsemi deležniki, na katere zadevni ukrep vpliva, zmanjšajo izkrivljanje konkurence z obstoječimi ponudniki in tistimi, ki že imajo naložbene načrte za bližnjo prihodnost, ter tem vlagateljem omogočijo načrtovanje njihovih dejavnosti.

(157) Komisija je v sklepu o začetku postopka z dne 19. julija 2017 izrazila dvome glede kartiranja, ki ga je izvedla JCCM. Dvomi so se nanašali na: (i) pravilnost posvetovanja z deležniki, ki ga je JCCM opravila pred uvedbo ukrepa, vključno z dejstvom, da se ni posvetovala s pritožnikom, in (ii) pravilnost opredelitve 461 ciljnih območij ukrepa kot „belih lis“ v smislu smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009, ob upoštevanju ugotovitev CMT iz njenega sklepa z dne 23. junija 2011 (glej uvodno izjavo 48 zgoraj in uvodno izjavo 30 sklepa o začetku postopka). Vendar Komisija na podlagi poglobljene preiskave meni, da so bili resni dvomi, ki jih je predhodno izrazila, odpravljeni.

(158) Kar zadeva posvetovanje z zadevnimi deležniki, Komisija meni, da je JCCM izvedla tržno analizo obstoječih širokopasovnih omrežij v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča ter jasno opredelila območja brez širokopasovnih omrežij in maloprodajnih širokopasovnih storitev na način, ki je v skladu s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (glej uvodno izjavo 12).

(159) Prvič, JCCM je pri tržni analizi upoštevala informacije, ki jih je med dvostranskimi posvetovanji prejela od vseh širokopasovnih operaterjev, za katere je vedela, da delujejo v avtonomni skupnosti. Informacije, prejete v okviru teh dvostranskih posvetovanj, so omogočile kartiranje obstoječe infrastrukture in zagotovile obveščenost o načrtih operaterjev širokopasovnih omrežij za postavitev infrastrukture v naslednjih treh do štirih letih.

(160) Drugič, JCCM je analizirala vse letne teritorialne načrte za postavitev omrežja, ki so jih v prejšnjih letih predložili omrežni operaterji, registrirani pri CMT. Ta analiza je pokazala, da na ciljnih območjih ni bilo obstoječih ponudnikov in da noben ponudnik na teh območjih še ni imel naložbenih načrtov za bližnjo prihodnost. Zadevna ciljna območja so bila nato določena v obvestilu o javnem naročilu in njegovih prilogah ([58]).

(161) Čeprav v smernicah za širokopasovna omrežja iz leta 2009 niso bile opredeljene natančne zahteve za temeljito posvetovanje z vsemi deležniki, ki jih ukrep zadeva, je Komisija sprejela takrat ustaljeno prakso v sektorju, da se opravijo neposredna in posamezna posvetovanja z znanimi operaterji o njihovi obstoječi infrastrukturi in prihodnjih načrtih za postavitev omrežja. Ta pristop se je štel za zadosten v drugih sklepih Komisije o nenasprotovanju ([59]). JCCM je navezala stik z vsemi operaterji elektronskih komunikacij, za katere je vedela, da delujejo v regiji (tj. podjetja, ki so bila pri CMT registrirana kot operaterji elektronskih komunikacij in so redno zagotavljala poročila o postavitvi omrežij). Da bi se ukrep razglasil za združljiv z notranjim trgom, v skladu s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009 ni bilo potrebno javno posvetovanje, kot se zahteva s poznejšimi smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2013 ([60]).

([57]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 51, točka (a).

([58]) Po objavi seznama ciljnih območij za postopek oddaje javnega naročila so nekateri operaterji JCCM sporočili, da bodo nekatera območja v bližnji prihodnosti pokrita s širokopasovnimi omrežji, zato so bila izključena iz ciljnih območij.

([59]) Glej na primer Odločbo Komisije C(2010) 9171 final z dne 10. decembra 2010 o državni pomoči N336/2010 – avstrijska zvezna shema za širokopasovne povezave, na voljo na: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/237158/237158_1182946_31_3.pdf.

([60]) Glej opombo 23.

(162) Tretjič, JCCM se pred objavo obvestila o javnem naročilu ni bilo treba posvetovati s pritožnikom kot deležnikom. Pritožnika je poznala, vendar le kot ponudnika podpore za radiodifuzijske in televizijske storitve. Pritožnik pri CMT ni bil registriran kot operater elektronskih komunikacij in ni bil nikoli dejaven kot tak (glej oddelek 2.8). Zato ni bilo razloga, da bi se JCCM o zadevnem projektu posvetovala s pritožnikom.

(163) Komisija zato ugotavlja, da so bili prvotni dvomi, izraženi v sklepu o začetku postopka, odpravljeni ter da je podrobna analiza kartiranja in pokritosti, ki jo je izvedla JCCM, združljiva s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009.

5.3.7.2 Odprti postopek za oddajo javnega naročila

(164) Pristop na podlagi odprtega postopka za oddajo javnega naročila zagotavlja preglednost za vse vlagatelje, ki želijo oddati ponudbo za izvedbo subvencioniranega projekta ([61]). Enaka in nediskriminatorna obravnava vseh ponudnikov je bistven pogoj za odprti postopek za oddajo javnega naročila.

(165) Komisija je v sklepu o začetku postopka izrazila dvome, da je bil postopek za oddajo javnega naročila v skladu z določbami smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009, kar zadeva preglednost. Menila je, da so merila za oddajo, ki jih je uporabila JCCM, v veliki meri temeljila na subjektivnih merilih za ocenjevanje (glej uvodno izjavo 48 zgoraj in uvodno izjavo 31 sklepa o začetku postopka).

(166) Na podlagi formalnega postopka preiskave je Komisija ugotovila, da je bilo povabilo k predložitvi ponudb 13. maja 2010 objavljeno v Uradnem listu Avtonomne skupnosti Kastilja - Manča ter da so lahko ponudbo predložila vsa podjetja, ki so bila pri CMT registrirana kot operaterji elektronskih komunikacij (glej uvodno izjavo 11).

(167) Merila za oddajo, ki jih je uporabila JCCM, so bila navedena in podrobno pojasnjena v posebnih upravnih specifikacijah in posebnih tehničnih specifikacijah ter so bila torej določena vnaprej, tj. pred objavo povabila k predložitvi ponudb. JCCM je namesto metode najnižje cene izbrala metodo ekonomsko najugodnejše ponudbe, kar je običajna praksa za zahtevnejše in večje projekte. Merila za oddajo so določala sistem točkovanja z največ 100 točkami. Z izpolnjevanjem „objektivnih meril“, kot so število dodatnih gospodinjstev, ki jih pokriva novo omrežje, kakovost ponujenih maloprodajnih storitev in znesek potrebnih sredstev, je bilo mogoče doseči skupaj 64 točk. Skupaj 36 točk pa je bilo mogoče doseči na podlagi „subjektivnih meril“, pri čemer je JCCM ocenila (i) predlagano tehnološko rešitev, (ii) predlagano upravljanje infrastrukture in reševanje težav, (iii) predlagano stopnjo pomoči in podpore ponudnika v okviru vračanja omrežja JCCM po izteku pogodbe, (iv) morebitno zavezujočo ponudbo za odkup omrežja od JCCM po izteku pogodbe in (v) raven podrobnosti, ki jih je ponudnik navedel v svojem načrtu vračanja omrežja (glej uvodno izjavo 15).

(168) Uteži, pripisane posameznim merilom za oddajo, so bile jasno navedene v posebnih upravnih specifikacijah, pri čemer je bilo za vsako merilo in podmerilo za oddajo navedeno največje število točk, ki jih je bilo mogoče doseči (glej uvodno izjavo 16).

(169) Komisija ugotavlja, da so „subjektivna merila“ dejansko kvalitativna merila, ki so povezana s predmetom postopka ter se nanašajo na tehnične in funkcionalne značilnosti prihodnjega omrežja, vzdrževanje, upravljanje itd. Uporaba takih meril je dovoljena na podlagi pravil o javnem naročanju, če je utež vsakega merila določena vnaprej in pregledno, kot v obravnavani zadevi.

(170) Poleg tega so bila vsa merila, vključno s „subjektivnimi merili“, povezana s predmetom javnega naročila in navedena v razpisni dokumentaciji. „Subjektivna merila“ se ne zdijo neprimerna, saj naj bi JCCM postala lastnica osnovne širokopasovne infrastrukture, ki bo vzpostavljena, in bo verjetno morala po izteku oddanega naročila prevzeti upravljanje omrežja.

(171) Zato se šteje, da so bila „subjektivna merila“, ki jih je uporabila JCCM, dovolj pregledna, da jih je lahko uporabila objektivno, konkretno in enotno.

([61]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 51, točka (b).

(172) Komisija zato ugotavlja, da je JCCM izbrala upravičenca v odprtem postopku za oddajo javnega naročila v skladu z določbami smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 glede preglednosti.

5.3.7.3 Ekonomsko najugodnejša ponudba

(173) Za zmanjšanje obsega dodeljene pomoči ob podobnih, če ne enakih pogojih glede kakovosti, z odprtim postopkom za oddajo javnega naročila bi moral ponudnik, ki zahteva najnižji znesek pomoči, pri splošni oceni ponudbe načeloma prejeti več prednostnih točk ([62]). Vendar se v okviru ekonomsko najugodnejše ponudbe upošteva več meril, ne le najnižja ponudba. Za določitev ekonomsko najugodnejše ponudbe bi moral organ, ki dodeljuje pomoč, vnaprej določiti relativno utež, ki jo bo imelo posamezno izbrano merilo.

(174) Komisija je v sklepu o začetku postopka izrazila dvome, da je bil postopek za oddajo javnega naročila v skladu z določbami smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 glede zahtev za ekonomsko najugodnejšo ponudbo, pri čemer je trdila, da je imelo merilo za oddajo v zvezi z zneskom pomoči, ki ga je zahteval ponudnik, premajhno utež (samo 10/100 točk, tj. le 10 % splošnih meril za oddajo) in zato ni omogočalo, da bi ponudbe ustrezale tržni vrednosti (glej uvodno izjavo 48 zgoraj in uvodno izjavo 31 sklepa o začetku postopka).

(175) JCCM je vnaprej določila in sporočila merila za oddajo in relativno utež, ki jo bo pripisala vsakemu od njih (glej uvodni izjavi 15 in 16).

(176) Dve od petih ponudb, predloženih v odprtem postopku za oddajo javnega naročila, sta izpolnjevali tehnične zahteve iz razpisne dokumentacije in ju je JCCM upoštevala v izbirnem postopku (družbi Telecom CLM in Telefónica S.A.; glej uvodno izjavo 22). Ponudba družbe Telecom CLM je prejela skupaj 76,13/100 točk (44,93 točke za „objektivna merila“ in 31,2 točke za „subjektivna merila“), ponudba družbe Telefónica pa skupaj 46,22/100 točk (26,07 točke za „objektivna merila“ in 20,15 točke za „subjektivna merila“) (glej uvodni izjavi 25 in 26). Družba Telecom CLM je v svoji ponudbi zahtevala nižji znesek pomoči kot družba Telefónica v svoji ponudbi in je zato za to merilo prejela več točk (1,76/10 v primerjavi z 0,00/10) (glej uvodni izjavi 23 in 26).

(177) Glede na študije, ki jih je JCCM izvedla pred začetkom projekta, ni bilo verjetno, da bo razpoložljivi proračun za pomoč v višini 16 milijonov EUR zadostoval za pokritje vseh obveznih in neobveznih ciljnih območij (glej uvodno izjavo 13). Zato ni bilo verjetno, da bo merilo za oddajo v zvezi z zahtevanim zneskom pomoči postalo pomemben ali odločilen dejavnik za oceno ekonomsko najugodnejše ponudbe, saj se je pričakovalo, da bo večina ponudnikov, če ne vsi, zahtevala celoten razpoložljivi znesek pomoči.

(178) JCCM je nazadnje oddala naročilo ponudniku, ki je v ponudbi zahteval najnižji znesek pomoči. Temu ponudniku je dodelila tudi največje število točk za merilo za oddajo v zvezi z zahtevanim zneskom pomoči (1,76/10 v primerjavi z 0/10). Če bi se temu merilu za oddajo pripisala še večja utež, bi to bilo le v korist upravičenca.

(179) Komisija zato ne meni več, da je sorazmerno nizka utež, pripisana merilu za oddajo v zvezi z zahtevanim zneskom pomoči, povzročila neenako ali diskriminatorno obravnavo v okviru ukrepa ali povečala znesek pomoči, ki je bil nazadnje dodeljen. Ugotavlja, da je bila zato ocena JCCM o ekonomsko najugodnejši ponudbi v skladu s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009.

5.3.7.4 Tehnološka nevtralnost

(180) Ker se lahko širokopasovne storitve zagotavljajo na različnih omrežnih infrastrukturah, ki temeljijo na žičnih, brezžičnih, satelitskih in mobilnih tehnologijah, države članice ne bi smele dajati prednosti nobeni posamezni tehnologiji ali omrežni platformi, razen če lahko dokažejo, da je to objektivno utemeljeno ([63]). Ponudniki bi morali imeti pravico, da predlagajo zagotavljanje zahtevanih širokopasovnih storitev z uporabo ali kombinacijo tehnologij, ki se jim zdijo najustreznejše.

([62]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 51, točka (c).
([63]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 51, točka (d).

(181) Komisija je v sklepu o začetku postopka izrazila dvome o tem, ali projekt izpolnjuje pogoje iz smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v zvezi s tehnološko nevtralnostjo, pri čemer je trdila, da se zdi, da je JCCM projekt osredotočila na določeno brezžično tehnologijo, saj je proračun izračunala na podlagi stroškov postavitve brezžičnega omrežja in posredno spodbujala uporabo obstoječe infrastrukture določene tehnologije (glej uvodno izjavo 48 zgoraj in uvodno izjavo 32 sklepa o začetku postopka). Komisija je med formalno preiskavo ugotovila:

(a) „Posebne tehnične specifikacije“ niso vsebovale omejitev glede arhitekture omrežja ali tehnologije, ki se bo uporabila za izvedbo tega projekta. Upravičenost ponudb ni bila pogojena z uporabo določene tehnološke rešitve. Ponudniki so morali zagotoviti le skladnost s hitrostmi, kakovostjo in pogoji iz posebnih tehničnih specifikacij (glej uvodne izjave 17 do 20).

(b) Tehnološko nevtralnost razpisa potrjuje tudi ponudba družbe Telefónica, za katero je bilo ugotovljeno, da je upravičena in izpolnjuje tehnične zahteve iz posebnih tehničnih specifikacij. V tej ponudbi je bila predlagana rešitev osnovnega širokopasovnega omrežja, ki je temeljila na treh različnih tehnologijah (WIMAX, xDSL in 3G), vključno z žično tehnologijo (xDSL) (glej uvodno izjavo 26). Upravičenec se prav tako ni zanašal le na rešitev WIMAX, ampak je predlagal rešitev, ki je delno temeljila na satelitski tehnologiji (glej uvodno izjavo 23).

(c) Kar zadeva morebitno ponovno uporabo obstoječe infrastrukture digitalne prizemne televizije, so „posebne tehnične specifikacije“ dovoljevale le uporabo pasivne infrastrukture, ki je bila vzpostavljena in se je uporabljala za izvajanje načrta za prehod na digitalno prizemno televizijo v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča. Ponudnikom te infrastrukture ni bilo treba uporabiti.

(d) Predlagana rešitev družbe Telefónica je v veliki meri temeljila na njeni obstoječi pasivni infrastrukturi za mobilna omrežja brez uporabe obstoječega omrežja digitalne prizemne televizije (glej uvodno izjavo 26). Poleg tega so bili vsi lastniki komponent pasivne infrastrukture omrežja digitalne prizemne televizije pogodbeno zavezani, da tretjim osebam odobrijo dostop do te infrastrukture za namene vzpostavitve osnovnega širokopasovnega omrežja (glej uvodno izjavo 21). Dostop do pasivne infrastrukture omrežja digitalne prizemne televizije je bil torej na voljo vsem potencialnim ponudnikom, ne le družbi Telecom CLM kot eni od lastnic komponent infrastrukture digitalne prizemne televizije. To potrjuje, da je bil odprti postopek, kot je bil objavljen maja 2010 (glej uvodne izjave 17 do 20), tehnološko nevtralen in je vsem ponudnikom ponudil možnost uporabe obstoječe pasivne infrastrukture digitalne prizemne televizije, ne da bi se njena uporaba zahtevala.

(e) Poleg tega možnosti uporabe infrastrukture obstoječega omrežja digitalne prizemne televizije ni mogoče razumeti kot omejevanje tehnoloških rešitev za postavitev osnovnega širokopasovnega omrežja. Aktivne infrastrukture digitalne prizemne televizije namreč ni mogoče uporabiti za osnovno širokopasovno omrežje ([64]). Zato bi se lahko za morebitno prihodnjo tehnološko rešitev za osnovno širokopasovno omrežje uporabila le pasivna infrastruktura omrežja digitalne prizemne televizije, tj. centri za razpošiljanje signala. Pasivna infrastruktura bi omogočila namestitev različne aktivne opreme, s katero bi se lahko vzpostavilo osnovno širokopasovno omrežje.

(f) Kar zadeva trditev, da je JCCM proračun za projekt izračunala na podlagi stroškov postavitve brezžičnega omrežja, je bil proračun v višini 16 milijonov EUR dogovorjen v sporazumu o sodelovanju med MARM in JCCM pri programu trajnostnega razvoja podeželja, ki je bil podpisan 12. novembra 2009. Španski organi so pojasnili, da je to najvišji proračun, ki je bil na voljo za ta projekt, ne glede na uporabljeno tehnološko rešitev.

(g) JCCM je od novembra 2008 izvedla študije o izvedljivosti in stroških postavitve osnovnega širokopasovnega omrežja, ki bi pokrivalo vse „bele lise“ v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča in se osredotočilo na rešitev, ki temelji na brezžični tehnologiji WIMAX. Rezultati študij so pokazali, da bi osnovno širokopasovno omrežje, ki bi temeljilo na rešitvi WIMAX in bi pokrilo vse „bele lise“ v avtonomni skupnosti, stalo precej več kot 16 milijonov EUR (glej uvodno izjavo 13). Analiza JCCM je pokazala, da je bilo projekt mogoče izvesti tako, da bi se z razpoložljivim proračunom pokrila večina ciljnih območij, pri čemer bi se uporabila vsaj ena od možnih vrst tehnologije. Čeprav se je pri izvedbi študij kot ustrezna tehnologija uporabila tehnologija WIMAX, namen tega ni bil omejiti (in se dejansko niso omejile) tehnološke rešitve, ki so jih predlagali ponudniki (vključno z družbo Telecom CLM).

([64]) To je zunanji pravni svetovalec upravičenca potrdil v elektronskem sporočilu Komisiji z dne 20. maja 2019.

(182) Komisija zato ob upoštevanju informacij, pridobljenih med formalnim postopkom preiskave, ugotavlja, da je bila razpisna dokumentacija tehnološko nevtralna, tako da je projekt izpolnjeval pogoje iz smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v zvezi z zahtevo po tehnološki nevtralnosti.

5.3.7.5 Uporaba obstoječe infrastrukture

(183) V skladu s smernicami za širokopasovna omrežja iz leta 2009 bi morale države članice, kjer je to mogoče, ponudnike spodbujati k uporabi razpoložljive obstoječe infrastrukture, da bi se izognili nepotrebnemu in potratnemu podvajanju virov ([65]). Da bi se poskusil omejiti gospodarski vpliv na obstoječe omrežne operaterje, bi bilo treba tem omogočiti, da dajo svojo infrastrukturo na voljo priglašenemu projektu.

(184) JCCM je vsem ponudnikom ponudila možnost, da v okviru oddanih ponudb uporabijo obstoječo infrastrukturo digitalne prizemne televizije. Hkrati pa jim te infrastrukture ni bilo treba uporabiti. Omrežni operaterji so lahko uporabili svojo obstoječo infrastrukturo. Družba Telefónica je na primer predložila ponudbo, ki je v veliki meri temeljila na njeni obstoječi infrastrukturi. Ponudba družbe Telefónica se je štela za upravičeno in je bila sprejeta v izbirni postopek.

(185) Z možnostjo uporabe obstoječe infrastrukture digitalne prizemne televizije ni pridobila prednosti družba Telecom CLM kot eden od lastnikov delov te infrastrukture, saj so morali vsi različni lastniki infrastrukture digitalne prizemne televizije (tj. številne različne občine, družba Telecom CLM in zasebno podjetje Abertis Telecom S.A.) odobriti dostop do te infrastrukture ponudniku omrežja za namene prihodnje postavitve osnovnega širokopasovnega omrežja. Prav tako dejstvo, da je družba Telecom CLM upravljala celotno omrežje digitalne prizemne televizije v avtonomni skupnosti, tej družbi ni zagotovilo prednosti, saj je bilo mogoče za osnovno širokopasovno omrežje ponovno uporabiti le pasivno infrastrukturo, ki jo je uporabljalo omrežje digitalne prizemne televizije, in ne same opreme digitalne prizemne televizije, ki ji je bila dodeljena prejšnja pomoč in ki je bila nameščena na tej pasivni infrastrukturi, upravljala pa jo je družba Telecom CLM (glej tudi uvodno izjavo 217).

(186) Komisija ugotavlja, da je projekt izpolnjeval pogoje iz smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v zvezi z zahtevo po preučitvi uporabe obstoječe infrastrukture.

5.3.7.6 Učinkovit veleprodajni dostop

(187) Odobritev dejanskega veleprodajnega dostopa tretjih oseb do subvencionirane širokopasovne infrastrukture je nujni sestavni del vsakega državnega ukrepa, s katerim se financira izgradnja nove širokopasovne infrastrukture ([66]).

(188) Komisija je v sklepu o začetku postopka izrazila dvome, da projekt izpolnjuje pogoje iz smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v zvezi z veleprodajnim dostopom in določanjem cen veleprodajnega dostopa, pri čemer je trdila, da ukrep ni bil ustrezno predhodno zasnovan, saj je CMT naknadno ugotovila, da so bile cene veleprodajnega dostopa, ki jih je družba Telecom CLM ponudila po tem, ko ji je bilo naročilo oddano, previsoke (glej uvodno izjavo 48 zgoraj in uvodno izjavo 33 sklepa o začetku postopka).

(189) V skladu z razpisno dokumentacijo je moral izbrani ponudnik zagotoviti vsaj eno povezovalno točko, da bi lahko tretji omrežni operaterji uporabljali omrežje za zagotavljanje osnovnih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom na maloprodajni ravni. JCCM je v klavzuli 4.2 posebnih tehničnih specifikacij od ponudnikov zahtevala, da ponudijo storitve veleprodajnega dostopa in zagotovijo, da bodo lahko drugi operaterji elektronskih komunikacij končnim uporabnikom na ciljnih območjih na maloprodajni ravni zagotavljali osnovne širokopasovne storitve enake kakovosti, zanesljivosti in razpoložljivosti, kot se zahteva v posebnih tehničnih specifikacijah (glej uvodno izjavo 18). V razpisni dokumentaciji je bil torej tretjim osebam odobren dejanski veleprodajni dostop do infrastrukture.

([65]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 51, točka (e).
([66]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 51, točka (f).

(190) Ponudba družbe Telecom CLM je predvidevala vzpostavitev povezovalne točke v Toledu in vsebovala pogoje za odobritev dostopa tretjim omrežnim operaterjem do omrežja z bitnim tokom (glej uvodno izjavo 25). Veleprodajni dostop, ki ga je ponudila družba Telecom CLM, ni bil časovno omejen. Tretjim operaterjem je omogočal konkuriranje družbi Telecom CLM na maloprodajni ravni, s čimer sta se okrepili izbira in konkurenca na ciljnih območjih, hkrati pa je družbi Telecom CLM preprečeval vzpostavitev lokalnega monopola nad storitvami.

(191) Da bi se zagotovil učinkovit veleprodajni dostop in čim bolj zmanjšalo morebitno izkrivljanje konkurence, se je treba izogniti pretiranim veleprodajnim cenam oziroma, nasprotno, izbranemu ponudniku preprečiti uporabo plenilskih cen ali cenovnih škarij. Cene veleprodajnega dostopa bi morale temeljiti na povprečnih objavljenih (reguliranih) veleprodajnih cenah, ki prevladujejo na drugih primerljivih, konkurenčnejših območjih države ali Unije, ali če takih objavljenih cen ni, na cenah, ki jih je nacionalni regulativni organ že določil ali odobril za zadevne trge in storitve ([67]).

(192) Družba Telecom CLM je veleprodajni dostop do omrežja z bitnim tokom sprva ponudila za 34,50 EUR, njene mesečne maloprodajne cene, ponujene končnim uporabnikom, pa so znašale 37,50 EUR (glej uvodno izjavo 39).

(193) CMT je v sklepu z dne 23. junija 2011 ugotovila, da so bile cene veleprodajnega dostopa, ki jih je ponudila družba Telecom CLM, preblizu cenam, ki jih je ta družba nameravala končnim uporabnikom na maloprodajni ravni zaračunavati za svoje osnovne širokopasovne storitve. Ugotovila je tudi, da so bile te cene veleprodajnega dostopa višje od drugih cen veleprodajnega dostopa z bitnim tokom v sektorju (glej uvodno izjavo 39). Prav tako je CMT ugotovila, da noben tretji omrežni operater, ki bi od družbe Telecom CLM kupoval dostop do osnovnega širokopasovnega omrežja na veleprodajni ravni, v konkurenci s to družbo ne bi mogel ustvariti dobička z zagotavljanjem osnovnih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom na maloprodajni ravni (glej uvodno izjavo 37). CMT je zato od družbe Telecom CLM zahtevala, naj zniža cene veleprodajnega dostopa. Družba Telecom CLM je tako do 29. julija 2011 ponujene cene veleprodajnega dostopa znižala za več kot 30 % (glej uvodni izjavi 39 in 40). CMT je ob upoštevanju, da je bila nova cena v skladu s povprečnimi cenami dostopa z bitnim tokom, ki prevladujejo v Španiji, odobrila novo ceno veleprodajnega dostopa na ciljnih območjih v višini 23,70 EUR (glej uvodno izjavo 39).

(194) Komisija ugotavlja, da so bile pomanjkljivosti, povezane s ceno veleprodajnega dostopa, odpravljene v spremenjeni pogodbi, še preden bi lahko povzročile kakršno koli izkrivljanje konkurence. Družba Telecom CLM je cene veleprodajnega dostopa znižala za več kot 30 % julija 2011, tj. več kot eno leto pred začetkom delovanja osnovnega širokopasovnega omrežja septembra 2012. Začetne visoke cene veleprodajnega dostopa torej niso vplivale na konkurenco. Dostop tretjih strani do omrežja je bil mogoč šele septembra 2012, ko so se že uporabljale nižje cene.

(195) Komisija ugotavlja, da so bile spremenjene cene veleprodajnega dostopa, kot jih je odobrila CMT, v skladu s povprečnimi objavljenimi veleprodajnimi cenami, ki so prevladovale na drugih konkurenčnejših območjih Kraljevine Španije. Nova cena veleprodajnega dostopa z bitnim tokom, ki jo je ponudila družba Telecom CLM in odobrila CMT, je torej odražala tržne pogoje in je zagotavljala učinkovit veleprodajni dostop, s čimer se je zmanjšalo morebitno izkrivljanje konkurence.

(196) Projekt, kakor je bil spremenjen, je torej izpolnjeval pogoje iz smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v zvezi z zahtevo po odobritvi učinkovitega veleprodajnega dostopa tretjim osebam in v zvezi z določanjem cen.

5.3.7.7 Mehanizem za vračanje sredstev za preprečitev previsokih nadomestil

(197) Države članice morajo za zagotovitev, da izbrani ponudnik ne prejema previsokega nadomestila, če povpraševanje po širokopasovnem dostopu na ciljnem območju preseže pričakovano raven, v pogodbo z izbranim ponudnikom vključiti mehanizem za vračanje sredstev ([68]).

([67]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 51, točka (g).
([68]) Smernice za širokopasovna omrežja iz leta 2009 (opomba 6), odstavek 51, točka (h).

(198) Komisija je v sklepu o začetku postopka izrazila dvome, da projekt izpolnjuje pogoje iz smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v zvezi z mehanizmom za vračanje sredstev, katerega namen je preprečiti previsoka nadomestila, pri čemer je trdila, da ukrep ni bil predhodno ustrezno zasnovan, saj naročilo, oddano družbi Telecom CLM, prvotno ni vključevalo mehanizma za vračanje sredstev, ki ga je JCCM uvedla šele po posredovanju CMT (glej uvodno izjavo 48 zgoraj in uvodno izjavo 33 sklepa o začetku postopka).

(199) Naročilo, kot je bilo oddano družbi Telecom CLM, ni vključevalo mehanizma za vračanje sredstev. Vendar je bil tak mehanizem uveden v pogodbi med JCCM in družbo Telecom CLM po tem, ko je CMT izvedla preiskavo in 1. junija 2012 odobrila mehanizem za vračanje sredstev (glej uvodne izjave 41 do 43), tj. preden je družba Telecom CLM začela upravljati osnovno širokopasovno omrežje (glej uvodno izjavo 27). Komisija meni, da je vračanje sredstev, vključeno v pogodbo, zagotovilo, da je bil znesek pomoči čim manjši.

(200) Komisija zato ugotavlja, da prvotno manjkajoči mehanizem za vračanje sredstev ni mogel vplivati na konkurenco, saj je bil v pogodbo vključen veliko prej, preden bi lahko družba Telecom CLM ustvarila dobiček z upravljanjem osnovnega širokopasovnega omrežja.

(201) Zato je projekt, kakor je bil spremenjen, izpolnjeval tudi pogoje iz smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 v zvezi z zahtevo po zagotovitvi mehanizma za vračanje sredstev v pogodbi z upravičencem.

5.3.7.8 Ugotovitev glede sorazmernosti

(202) Komisija ob upoštevanju premislekov iz uvodnih izjav 156 do 201 ugotavlja, da sta bila zadevna državna pomoč in morebitno izkrivljanje konkurence omejena na najnižji znesek, potreben v okviru ukrepa.

5.3.8 **Negativni učinki na konkurenco in trgovino med državami članicami**

(203) Člen 107(3), točka (c), PDEU določa, da je treba oceniti morebitne negativne učinke na konkurenco in trgovino na upoštevnih proizvodnih trgih, in sicer v tem primeru postavitev in upravljanje osnovnega širokopasovnega omrežja ter zagotavljanje širokopasovnih storitev, vključno z govorom po IP, končnim uporabnikom na maloprodajni ravni.

(204) Glede na to, da so ciljna območja ukrepa „bele lise“ v smislu smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009, tj. območja brez širokopasovnega dostopa, ni verjetno, da bi ukrep zaradi postavitve in upravljanja podprtega osnovnega širokopasovnega omrežja na teh območjih imel znatne negativne učinke na konkurenco. Na ciljnih območjih ni bilo obstoječih operaterjev širokopasovnih omrežij, na katere bi lahko vplivala postavitev zadevnega omrežja, prav tako noben tak operater ni načrtoval vstopa na trg v bližnji prihodnosti.

(205) Teoretično bi se lahko zgodilo, da bi zaradi postavitve in upravljanja podprtega osnovnega širokopasovnega omrežja zasebni udeleženci na trgu zmanjšali svoje prihodnje naložbe v širokopasovna omrežja na ciljnih območjih ali se odločili, da ne bodo vstopili na trge na ciljnih območjih, vendar Komisija ni prejela nobenih informacij v zvezi s tem.

(206) Kar zadeva učinek na trgovino, iz informacij, ki jih ima Komisija, ne izhaja, da je imel ukrep znaten negativen učinek prelivanja na druge države članice.

5.3.9 Tehtanje pozitivnih učinkov pomoči in morebitnih negativnih učinkov v smislu izkrivljanja konkurence in škodljivih učinkov na trgovino

(207) Skrbno zasnovan ukrep državne pomoči bi moral zagotoviti, da je skupni učinek ukrepa pozitiven, tako da ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.

(208) Ukrep, ki ga je uvedla JCCM, je prispeval k razvoju gospodarskih dejavnosti postavitve in upravljanja osnovnega širokopasovnega omrežja na ciljnih območjih, prav tako je končnim uporabnikom, ki prej niso imeli širokopasovnega dostopa, zagotovil razpoložljivost širokopasovnih storitev s hitrostmi prenosa vsaj 2 Mbit/s in hitrostmi nalaganja vsaj 512 km/s (glej uvodno izjavo 126). Poleg tega je zagotovil, da so imeli potrošniki in podjetja dostop do govora po IP (glej uvodno izjavo 126), dvakrat pa se je izboljšala tudi zmogljivost omrežja, najprej 28. aprila 2014 na vsaj 5 Mbit/s in nato 4. maja 2018 na vsaj 10 Mbit/s (glej uvodno izjavo 134). Ukrep je torej spodbujal in uresničeval teritorialno, socialno in ekonomsko kohezijo ter prispeval k doseganju cilja digitalne agende, da se do leta 2013 vsem zagotovi širokopasovni dostop (glej uvodno izjavo 139).

(209) Poleg tega je imel ukrep ob upoštevanju obveznosti upravičenca, da ponudi veleprodajni dostop, pozitivne učinke ne le na končne uporabnike, ampak tudi na konkurenco na ciljnih območjih.

(210) Z ukrepom se je tudi obravnavalo nedelovanje trga (glej oddelek 5.3.5), saj brez pomoči postavitev širokopasovnega omrežja in zagotavljanje maloprodajnih širokopasovnih storitev končnim uporabnikom na ciljnih območjih ne bi bila izvedena do začetka delovanja podprtega osnovnega širokopasovnega omrežja septembra 2012.

(211) Ukrep je bil tudi sorazmeren (glej oddelek 5.3.7). Njegova zasnova je zagotovila, da je bil omejen na najmanjši potrebni znesek ter da so bili njegovi morebitni negativni učinki na konkurenco in trgovino na trgih izgradnje in upravljanja osnovnih širokopasovnih omrežij ter zagotavljanja osnovnih širokopasovnih storitev, vključno z govorom po IP, končnim uporabnikom na maloprodajni ravni omejeni. Ukrep je bil zasnovan tako, da ni izrival zasebnih naložb, njegovi učinki pa so bili omejeni na ciljna območja, tj. okrožja občin v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča, ki so imela v povprečju 35 prebivalcev in kjer končni uporabniki niso imeli širokopasovnega dostopa, zasebni vlagatelji pa tam niso nameravali vlagati brez pomoči.

(212) Komisija ni seznanjena z nobenimi negativnimi učinki ukrepa, ki bi lahko neupravičeno spremenili trgovinske pogoje v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi (glej oddelek 5.3.8).

(213) Komisija ugotavlja, da je bila oddaja naročila družbi Telecom CLM za odpravo pomanjkanja razpoložljivosti osnovnih širokopasovnih storitev na 461 ciljnih območjih, tj. oddaljenih okrožjih številnih občin, razpršenih po vsej Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča, objektivno utemeljena.

(214) Glede na zgoraj navedeno ter ob upoštevanju splošnih značilnosti ukrepa in uporabljenih zaščitnih ukrepov pozitivni učinek pomoči na razvoj zadevnih gospodarskih dejavnosti odtehta morebitne negativne učinke na konkurenco in trgovino. Na splošno je bil ukrep v skladu s cilji člena 107(3), točka (c), PDEU in ni negativno vplival na konkurenco v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.

5.3.10 Ponovna uporaba pasivne infrastrukture digitalne prizemne televizije

(215) Komisija je v sklepu o začetku postopka trdila, da je treba v skladu z načelom iz zadeve Deggendorf ([69]) dejstvo, da družba Telecom CLM še ni vrnila pomoči, ki je bila s sklepom Komisije v zadevi SA.27408 razglašena za nezdružljivo z notranjim trgom ([70]), upoštevati pri oceni združljivosti ukrepa. Glede na to, da je izbrana ponudba družbe Telecom CLM temeljila na uporabi obstoječega omrežja digitalne prizemne televizije, ki je bilo postavljeno z nezakonito državno pomočjo, je Komisija menila, da je bila ta nezakonita pomoč verjetno tudi odločilna za oddajo naročila družbi Telecom CLM v tej zadevi (glej uvodno izjavo 48 zgoraj in uvodno izjavo 37 sklepa o začetku postopka).

([69]) Glej opombo 19.
([70]) Glej opombo 16.

(216) Sodišče je leta 2018 potrdilo sklep Komisije v zadevi SA.27408 ([71]). Vendar je glede na informacije, ki jih ima Komisija danes na voljo, družba Telecom CLM do 18. avgusta 2022 v celoti vrnila pomoč, ki je bila z navedenim sklepom Komisije razglašena za nezdružljivo z notranjim trgom.

(217) Komisija vsekakor tudi meni, da nezakonita državna pomoč, ki je bila družbi Telecom CLM dodeljena in izplačana za prehod na digitalno prizemno televizijo v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča, ni zagotovila odločilne prednosti za pridobitev naročila v obravnavani zadevi. Formalna preiskava je pokazala, da je družba Telecom CLM za postavitev brezžičnega osnovnega širokopasovnega omrežja uporabila le pasivno infrastrukturo obstoječega omrežja digitalne prizemne televizije, tj. centre za razpošiljanje signala. Ta pasivna infrastruktura za prizemno televizijo pa je v Avtonomni skupnosti Kastilja - Manča v veliki meri obstajala že pred prehodom z analogne na digitalno televizijo. Sestavljalo jo je skupno približno 500 centrov za razpošiljanje signala, od katerih jih je bilo 138 v lasti družbe Telecom CLM (glej uvodno izjavo 33). Družba Telecom CLM je v zadevnem primeru z nezakonito državno pomočjo iz zadeve SA.27408 zgradila le 20 dodatnih centrov za razpošiljanje signala, pri čemer je postala lastnica le šestih, za osnovno širokopasovno omrežje pa je ponovno uporabila le enega od teh dodatnih centrov za razpošiljanje signala (glej uvodno izjavo 33 in opombo 15 above). Da bi pridobila dostop do preostalega dela pasivne infrastrukture digitalne prizemne televizije, je morala slediti istemu postopku kot kateri koli drug zainteresirani tretji operater, in sicer da bi od lastnikov teh centrov za razpošiljanje signala pridobila dostop do te infrastrukture. Družba Telecom CLM je nezakonito pomoč za prehod na digitalno prizemno televizijo uporabila predvsem za opremljanje obstoječe pasivne infrastrukture z aktivno opremo digitalne prizemne televizije (glej uvodno izjavo 33). Vendar te aktivne opreme digitalne prizemne televizije ni bilo mogoče ponovno uporabiti za zagotavljanje osnovnih širokopasovnih storitev. Zato je bil znesek nezakonite pomoči, ki jo je družba Telecom CLM prejela v okviru sheme digitalne prizemne televizije, na katero se nanaša zadeva SA.27408, in ki je pomembna za ukrep, omejen na stroške izgradnje enega dodatnega centra za razpošiljanje signala, ki je bil v lasti družbe Telecom CLM in je bil ponovno uporabljen za osnovno širokopasovno omrežje, na katerega se nanaša obravnavana zadeva.

(218) Poleg tega je bila celotna obstoječa infrastruktura digitalne prizemne televizije, vključno z dodatnimi centri za razpošiljanje signala, zgrajenimi z nezakonito pomočjo, na voljo vsem zainteresiranim ponudnikom, ne le družbi Telecom CLM. Dejansko so se štirje od petih ponudnikov zanašali na uporabo obstoječega omrežja digitalne prizemne televizije (glej uvodno izjavo 21).

(219) Glede na navedeno Komisija ugotavlja, da nezakonita državna pomoč, ki je zajeta v sklepu v zadevi SA.27408 in jo je prejela družba Telecom CLM, tej družbi ni zagotovila odločilne prednosti v postopku za oddajo naročila v okviru ukrepa. Zato postopek za oddajo javnega naročila ni bil diskriminatoren zaradi nezakonite pomoči iz zadeve SA.27408.

6. **Sklep**

(220) Komisija ugotavlja, da je Kraljevina Španija nezakonito izvedla ukrep v korist družbe Telecom CLM in s tem kršila člen 108(3) PDEU. Vendar so bili v formalnem postopku preiskave odpravljeni dvomi, izraženi v sklepu o začetku postopka z dne 19. julija 2017 v zvezi z združljivostjo pomoči, in ugotovljeno je bilo, da so bile zahteve iz smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2009 izpolnjene. Naročilo, oddano družbi Telecom CLM avgusta 2010, kakor je bilo spremenjeno, je bilo torej združljivo z notranjim trgom na podlagi člena 107(3), točka (c), PDEU –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Državna pomoč, ki jo je Kraljevina Španija dodelila družbi Telecom CLM v obliki oddaje naročila za vzpostavitev in upravljanje osnovnega brezžičnega širokopasovnega omrežja na oddaljenih območjih Avtonomne skupnosti Kastilja - Manča, kakor je bilo spremenjeno, je združljiva z notranjim trgom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe o delovanju Evropske unije.

([71]) Glej opombo 17.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Kraljevino Španijo.

V Bruslju, 10. avgusta 2023

Za Komisijo
Margrethe VESTAGER
članica Komisije